

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΤΗΣ

**Πανελλήνιος Σύλλογος
Θεματικού Φιλοτελισμού & Νεότητας**

Τριμηνιαίο φιλοτελικό & πολιτιστικό περιοδικό

Έτος 18^ο, Αρ. 76. Οκτώβριος - Δεκέμβριος 2018

“ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΤΗΣ”

Τριμηνιαία Περιοδική Έκδοση, Έτος 18^ο, Τεύχος 76^ο, Οκτώβριος - Δεκέμβριος 2018

Ιδιοκτήτης: ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΜΟΥ

Εκδότης-Διευθυντής: Π. Λεούσης

Συντακτική Επιτροπή: Π. Λεούσης, Δ. Βαρελάς

Αγίου Δημητρίου 12, 14452 Μεταμόρφωση.

Τηλ. 210 2825134, e-mail: p_leoussis@hotmail.com

www.thematic-philatelist.gr

Υπεύθυνος τυπογραφείου: “NO+ADO”, Κυριάκος Αλεξίου & Σια ΕΕ

Διανέμεται δωρεάν στα μέλη. Ετήσια Συνδρομή € 15. Εγγραφή € 5

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

CONTENTS

Γράμμα του προέδρου	1	Editorial	1
Η Μάχη των Αρδεννών	2	The Battle of the Ardennes	2
Η Αφροδίτη της Μήλου	5	Venus de Milo	5
Η Αργοναυτική εκστρατεία	6	The expedition of the Argonauts	6
Τα τζιτζίφα	9	The jujubes	9
Μεγάλη Αικατερίνη. Η νυμφομανής Αυτοκράτειρα;	10	Catherine the Great. A nymphomaniac empress?	10
Η Κλεψύδρα	12	The hourglass	12
Ο πλακομύτης πθήκος	13	The snub-nosed monkey	14
Ποντικοκυνηγοί	14	Mice hunters	15
Μέκκα, Καάμπα και Μαύρη Πέτρα	16	Mecca, Kaaba and Black Stone	16
Μιχαήλ Στρογκόφ	18	Michael Strogoff	18
Το Νησί των Ρόδων και τα «γραμματόσημά» του	19	The Republic of Rose Island and its postage stamps	19
«Βυθίσατε το Μπίσμαρκ!»	20	“Sink the Bismark”	20
Ο μπακλαβάς	23	The baklava	23
Γκέοργκ Μπύχνερ (1813- 1837)	24	Karl Georg Büchner (1813- 1837)	24
Το «Μαύρο χαβιάρι»: 25 αγώνες, 25 νίκες!	25	The “Blach caviar”: 25 matches, 25 wins!	27
Το δελφίνι	26	The dolphin	26
Σιδερίτης (Τσάι του βουνού ή μαλοτήρα)	28	The sideritis tea	28
Το γιγάντιο πάντα	29	The giant panda	29
Το πηγάδι	30	The well	30
Αχ! Αυτό το πλάνο: Ο αρτοποιός	33	Thematic plans: <i>The baker</i>	33
Ανοικτή Επιστολή: <i>Μονόφυλλα Publibel-Meghdoot</i>	34	Open letter: <i>Postal stationery Publibel-Meghdoot</i>	34
Επαγγέλματα κάποτε, στη Γαλλία! (καρτ ποστάλ).. ..	37	Professions once, in France (cartes postales)	37
Δικά μας και δικά σας νέα	38	Philatelic news	38
Θεματικές ομιλίες στη Νέα Φιλαδέλφεια	39	Thematic speeches in Nea Philadelphia	39
«Λαίδη Ισαβέλλα», ο μεγάλος υδραυλικός τροχός	40	“Lady Isabella”, the large hydraulic wheel	40
Ελληνικές συμμετοχές στη VERONAFIL 2018	41	Hellenic participations in VERONAFIL 2018	41
Νέες εκδόσεις Ελλάδας - Κύπρου	42	New issues of Greece and Cyprus	42

THE THEMATIC PHILATELIST

Quarterly Journal. Year 18th. No 76, October - December 2018

Owner: THE PANHELLENIC SOCIETY OF THEMATIC PHILATELY

Editor-Director: Pantelis Leoussis

Editorial Committee: P. Leoussis, D. Varelas

Address: 12, Agiou Dimitriou Str., GR-14452 Metamorphosi, Athens

Tel. +31- 210-2825134; e-mail: p_leoussis@hotmail.com

www.thematic-philatelist.gr

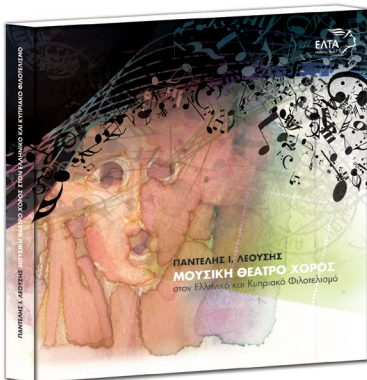
The journal is distributed gratis to the members

Annual subscription € 15. New members' subscription € 5

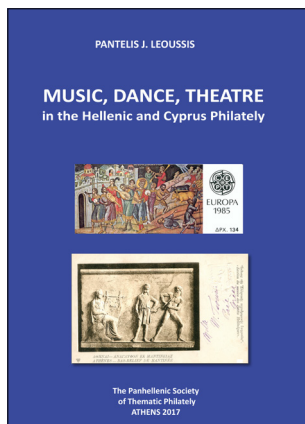
Διοικητικό Συμβούλιο 2017-2018
Πανελληνίου Συλλόγου Θεματικού Φιλοτελισμού

Παντελής Λεούσης Πρόεδρος
Χρήστος Γκίκας Αντιπρόεδρος
Κώστας Χριστοδουλίδης Γ. Γραμματέας
Βασίλης Πετρόχειλος Ταμίας
Βαγγέλης Κώσης Έφορος
Βασίλης Λιανός (Καλαμάτα) Μέλος
Φώτης Μόσχος (Ναύπακτος) Μέλος.

Εξελεγκτική επιτροπή:
Βασίλης Αποστολόπουλος
Παναγιώτης Θεοδωρόπουλος
Ευάγγελος Ολύμπιος

Εκδοση Ελληνικών Ταχυδρομείων

Εκδόσεις του Συλλόγου μας

Ο Θεματικός φιλοτελιστής έχει τιμηθεί με τα εξής μετάλλια:
EUROCUPRUM 2001 (Πολωνία) Χάλκινο, ΕΦΙΛΑ 2002 (Ελλάδα) Μεγάλο Αργυρό
TEMEX 2003 (Αργεντινή) Μεγάλο Αργυρό, BRNO 2005 (Τσεχία) Επάργυρο
JERUSALEM 2006 Αργυρό, BALKANFILA 2007 Μεγάλο Αργυρό, CHINA 2009 Αργυρό,
ANTVERPIA 2010 Αργυρό, BALKANFILA 2012, ΕΛΛΑΔΑ-ΚΥΠΡΟΣ 2013 Μεγάλο Αργυρό
ΚΥΠΡΟΣ -ΕΛΛΑΔΑ 2014 Μεγάλο Αργυρό

Επισκεφτείτε την ιστοσελίδα μας:

www.thematic-philatelist.gr

Προς τους φίλους αναγνώστες...

Αγαπητοί φίλοι.

"Γέρε χρόνε φύγε τώρα, πάει η δική σου η σειρά. Ήρθε ο νέος με τα δώρα, με τραγούδια με χαρά..." μας λέει το λαϊκό πρωτοχρονιάτικο τραγουδάκι! Δεν ξέρουμε βέβαια πόσα και τι είδους φιλοτελικά "δώρα" μας επιφυλάσσει η νέα χρονιά. Πάντως, αν είναι της ίδιας ποιότητας και ποσότητας της περασμένης, σίγουρα δεν θα μας κάνουν να "τραγουδάμε με χαρά".

Ο "Γέρος χρόνος" πέρασε με ελάχιστες φιλοτελικές δραστηριότητες, που τονίζουν την εικόνα του χειμαζόμενου ελληνικού φιλοτελισμού. Δώδεκα ολόκληροι μήνες με δύο μικρές, μη συναγωνιστικές εκθέσεις (από την ίδια εταιρεία), μερικές ομιλίες, κάποιες "κοπές πίτας" και δυο-τρεις "ανταλλαγές φιλοτελικών ειδών". Ένας απολογισμός που δεν αφήνει πολλά περιθώρια για ενθουσιασμούς. Το μόνο "φώς" της χρονιάς ήταν η εξαγγελία της ΝΟΤΟΣ 2021. Αλλά μέχρι να έρθει η εκατονταετηρίδα της "Εθνικής Παλιγγενεσίας" χρειάζονται ακόμα τρία χρόνια!

Από την άλλη, η εκδοτική πολιτική των ΕΛΤΑ του 2018 και η αναμενόμενη διαφοροποίησή της για το 2019 πρόσθεσαν στους προβληματισμούς μας. Το 2018 πλούτισε τις συλλογές μας με 18 νέες σειρές, προγραμματισμένες ή μη. Πολλές. Ίσως για να γεμίσουν γρηγορότερα τα κλασέρ μας. Όμως τα Ταχυδρομεία μας δεν περιορίστηκαν σε αυτό τον πλουραλισμό. Έθεσαν σε κυκλοφορία και μία σειρά από άλλες εκδόσεις που "δεν είναι γραμματόσημα" αλλά "ειδικά γραμματόσημα", με την ίδια "χάρη" των τακτικών γραμματοσήμων. Έχουν δηλαδή ταχυδρομική ισχύ.

Σύμφωνα με όσα ακούγονται, ο νέος χρόνος θα κλείσει με μόλις 10 σειρές "κανονικών" γραμματοσήμων, μία από τις οποίες θα είναι μεγάλου τιράζ και πολλών κλάσεων. Το θαύμα όμως δεν θα γίνει. Διότι θα συνοδεύονται με απροσδιόριστου αριθμού εκδόσεις "ειδικών προσωπικών γραμματοσήμων" που θα μπορεί να παραγγέλνει ο καθένας. Αρκεί ο παραγγέλλων να αγοράζει μία ικανή ποσότητα από αυτά.

Ας μη γίνουμε μεμφίμοιροι από τώρα. Ας είμαστε υπομονετικοί. Όπως είμαστε εξάλλου, περιμένοντας επί τρεις μήνες την απάντηση στην επιστολή που η Ομοσπονδία μας έστειλε στα ΕΛΤΑ.

Στο μεταξύ, ας προσπαθήσουμε να κάνουμε κάτι κι εμείς. Ας αρχίσουμε δειλά-δειλά μία συλλογή με εκθεσιακή προοπτική. Ας καλέσουν οι σύλλογοι ειδικευμένους φιλοτελιστές που θα μπορούσαν να τους δώσουν χρήσιμες πληροφορίες για το πώς οργανώνονται οι συλλογές. Υπάρχουν πολλοί πραγματικοί γνώστες, πρόθυμοι να προσφέρουν ανυπερέβουλα τις γνώσεις τους. Καθώς η προσέγγιση των νέων στο φιλοτελισμό αποτελεί πλέον ουτοπιστική προσπάθεια, ας αξιοποιήσουμε τουλάχιστον τους υπάρχοντες φιλοτελιστές. Έστω και τους μεσήλικες. Το προσδόκιμο ζωής έχει αυξηθεί σημαντικά!

Καλή Χρονιά σε όλους. Και στον Ελληνικό Φιλοτελισμό ξεχωριστά!

Ο Πρόεδρος

Η Μάχη των Αρδεννών

Στις 16 Δεκεμβρίου 1944, στην προσπάθεια του να σταματήσει την προέλαση των συμμαχικών δυνάμεων, ο Φύρερ ξεκίνησε μια απελπισμένη επίθεση. Μια μάχη που, τελικά, θα υπογράψει το τέλος του.

Το σχέδιο της επίθεσης είχε σκοπό την ανάκτηση της Αμβέρσας, ώστε να αποκόψει την 21η στρατιά του **Μοντγκόμερι** από τα στρατεύματα του στρατηγού **Μπράντλεϊ**. Ο Αϊζενχάουερ βρέθηκε επομένως και πάλι αντίπαλος του στρατηγού Gerd von Runstedt, διοικητή των δύο γερμανικών στρατιών στο δυτικό μέτωπο.

Για αυτή την επιχείρηση οι σύμμαχοι κινητοποίησαν 7 θωρακισμένες μεραρχίες, 8 μεραρχίες πεζικού και 2 μεραρχίες αλεξιπτωτιστών. Συνολικά 400.000 άνθρωποι και 1.100 άρματα. Αυτές οι ομάδες τέθηκαν αντιμέτωπες απέναντι σε 9 θωρακισμένες μεραρχίες και 4 μεραρχίες πεζικού, που περιλάμβανε την 5η στρατιά Πάντσερ. Η δύναμη των Γερμανών έφτανε τις 250.000 στρατιώτες και 1.000 άρματα.

Για να σταματήσει η συμμαχική προέλαση και να ανακτήσει το λιμάνι της Αμβέρσας, ο Χίτλερ αποφάσισε να πραγματοποιήσει μεγάλη επίθεση, που είχε επίσης για στόχο την εκδίωξη των συμμάχων από την Ολλανδία. Αυτό θα του επέτρεπε να αναγκάσει τους

Τσόρτσιλ και Ρούσβελτ να διαπραγματευτούν μια ανακωχή.

Γι' αυτή τη μάχη επιστρατεύτηκαν γέροι και νέα παιδιά από τις χιτλερικές νεολαίες, όλοι με υποτυπώδη στρατιωτική εκπαίδευση. Ρίχτηκαν στη μάχη στην κυριολεξία "όλοι οι δυνάμενοι να φέρουν όπλα". Σ' αυτή την επιστράτευση δόθηκε το όνομα Volkssturm (θυμός του λαού).

Μετά από διαταγή του Υπουργού Παραγωγής **Άλμπερτ Σπέερ**, ο ρυθμός παραγωγής αρμάτων επιταχύνθηκε. Ο Στρατάρχης **Γκέρινγκ** διέταξε επίσης την μεταφορά στο δυτικό μέτωπο 1.500 αεροπλάνων ενώ, μετά από την απώλεια των ρουμανικών κοιτασμάτων πετρελαίου, οι Γερμανοί είχαν χάσει την τροφοδόσή τους με καύσιμα. Γι' αυτό και ο φον Ρούντστετ σύστησε την πραγματοποίηση μιας μόνο επίθεσης που θα περιοριζόταν στην περιοχή του ποταμού Μεύση.

Ο Χίτλερ, ωστόσο, δεν άκουσε τις προτροπές των συμβούλων του και διάταξε γενική επίθεση.

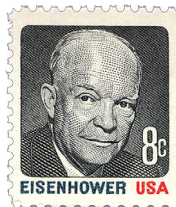
Υπολόγιζε στην κακοκαιρία που δεν επέτρεπε την απογείωση των συμμαχικών αεροπλάνων, για να καταλάβουν τα αποθέματα των καυσίμων των συμμάχων. Ήξερε επίσης ότι οι Άγγλοι και οι Αμερικανοί δεν πίστευαν ότι οι Γερμανοί είναι ικανοί για μια αντεπίθε-

Στρατηγός Μοντγκόμερι

Στρατηγός Μπράντλεϊ

Αϊζενχάουερ

Σέρμαν εναντίον Πάντσερ! "Σιδερόφρακτοι γίγαντες"! Οι πρωταγωνιστές της Μάχης των Αρδεννών.

ση τέτοιας έκτασης.

Αυτή η επιχείρηση κρατήθηκε με μεγάλη μυστικότητα, σε σημείο που να το γνωρίζουν μόνο μερικοί στρατηγοί. Άνθρωποι και εξοπλισμός μετακινήθηκαν νύχτα, ενώ τα γερμανικά αεροπλάνα υπερίπταντο συνεχώς πάνω από το μέτωπο για την κάλυψη κάθε θορύβου της μετακίνησης. Τέσσερις από τις γερμανικές στρατιές πήραν θέση ανάμεσα σε βορρά και νότο με στόχο να καταστρέψουν το αμερικάνικο 8ο σώμα στρατού που διοικούσε ο στρατηγός Μίντλετον.

Στο Βορρά, η 6η στρατιά Πάντσερ των SS έπρεπε να συντρίψει το αμερικάνικο μέτωπο κοντά στο Saint-Vith που αποτελούσε επικοινωνιακό κόμβο, ώστε να διασχίσει τον ποταμό Μεύση στη Λιέγη και να κυριευθεί η Αμβέρσα, όπου βρίσκονταν και τα αποθέματα των συμμαχικών καυσίμων.

Στα αριστερά βρισκόταν η 5η στρατιά με εντολή να καταλάβει την Βαστόνη, οδικό και σιδηροδρομικό κόμβο της περιοχής. Κατόπιν, θα διέσχιζε τον Μεύση μεταξύ Λιέγη και Ναμύρ, με τελικό στόχο την κατάληψη των Βρυξελλών. Η 15η στρατιά είχε αναλάβει την δεξιά πτέρυγα του μετώπου.

Σημαντικό ρόλο στην επιτυχία αυτής της επιχείρησης έπαιξε η αποδιοργάνωση των συμμάχων. Αυτό συνέβη όταν ο συναγματάρχης Otto Skorzeny,

άτομο έμπιστο στο Χίτλερ και χωρίς ενδοιασμούς, εξόπλισε τις ειδικές δυ-

νάμεις του με αμερικανικές στολές και τις διάταξε να αποδιοργανώσουν τις οδικές σημάσεις, να καταστρέψουν τα τηλεφωνικά καλώδια και να πραγματοποιήσουν κάθε μορφής πράξεις δολιοφθοράς. Όταν ανακαλύφθηκε ο πρώτος μεταμφιεσμένος Γερμανός στρατιώτης, οι Αμερικανοί αναγκάστηκαν να προβούν σε λεπτομερή έλεγχο ταυτοτήτων των πάντων, θέτοντας ταυτόχρονα ερωτήματα παγίδες στους υπόπτους, του τύπου "Ποιο το αποτέλεσμα του τάδε αγώνα μπέιζμπολ" ή "ποιο το όνομα του σκύλου του Ρούσβελτ".

Στις 16 Δεκεμβρίου 1944, 20 γερμανικές μεραρχίες επιτέθηκαν στις 6 μεραρχίες των συμμάχων. Το 8ο Σώμα ενισχυμένο από γερμανικά τεθωρακισμένα, κατάφερε να δημιουργήσει ένα ρήγμα στις γραμμές της 5ης αμερικανικής στρατιάς. Ωστόσο, τα τεθωρακισμένα του Dietrich αναγκάστηκαν σε σημαντική καθυστέρηση εξαιτίας της 7ης αμερικανικής στρατιάς που βρισκόταν στο Saint-Vith.

Οι Γερμανοί, χάρη στην υποστήριξη της στρατιάς Πάντσερ των SS, μπόρεσε να προελάσει πολύ γρήγορα. Την ίδια ημέρα, ένας **πύραυλος V2 εξερράγη** σε ένα κινηματογράφο της Αμβέρσας. Από τους 1.200 θεατές, σκοτώθηκαν 567, από τους οποίους οι 296 ήταν στρατιώτες των συμμάχων (Εικ. στη σελ. 4)).

Απαντώντας σε αυτή την επίθεση, ο Αϊζενχάουερ έστειλε όλες τις θωρακισμένες δυνάμεις του προς τις Αρδέννες. Έστειλε επίσης στο μέτωπο την 101η αερο-

Αλλά και το γερμανικό υπερτάνκ Κινγκ Τάιγκερ έπαιξε σημαντικό ρόλο στις Αρδέννες.

Ο Γερμανός Υπουργός Παραγωγής Α. Σπέερ

Ο Στρατάρχης Χέρμαν Γκέρινγκ (έκδοση προπαγάνδας)

Εκδόσεις Βελγίου και ΗΠΑ σε ανάμνηση της Μάχης των Αρδεννών με έμφαση στη μάχη της Βαστόνης.

μεταφερόμενη μεραρχία με φορτηγά, καθώς τα αεροπλάνα ήταν καθηλωμένα εξαιτίας των κακών καιρικών συνθηκών. Οι αλεξιπτωτιστές έφθασαν στη Βαστόνη στις 19 Δεκεμβρίου, ενισχύοντας έτσι το 10η αμερικανική θωρακισμένη μεραρχία.

Στη Βαστόνη οι Αμερικανοί ήταν όντως σε πολύ πιο αβέβαιη κατάσταση από ό,τι αλλού. Εντούτοις, τα δύο αμερικανικά συντάγματα απώθησαν όλες τις γερμανικές επιθέσεις μέχρι τις 26 Δεκεμβρίου, ημερομηνία που κατέφθασε μια φάλαγγα της 3ης στρατιάς του Πάτον και διάσπασε την περικύκλωση της πόλης. Σε αυτές τις εχθροπραξίες οι Αμερικανοί έπρεπε να μάχονται οπισθοχωρώντας και υπέστησαν σοβαρές απώλειες. Από τους 22.000 στρατιώτες τους του Saint-Vith, 8.000 σκοτώθηκαν, τραυματίστηκαν ή αιχμαλωτίστηκαν.

Ευτυχώς γι' αυτούς κάποια στιγμή η φορά του ανέμου άρχισε να αλλάζει, οι γερμανικές επιθέσεις συνεχώς αποκρούονταν και οι Γερμανοί βρίσκονταν όλο και σε πιο δύσκολη θέση λόγω της έλλειψης βενζίνης. Καθώς ο καιρός βελτιωνόταν, η συμμαχική αεροπορία άρχισε δράση και, με συνεχείς επιθέσεις στις γερμανικές πίσω γραμμές, κατέστρεψε μεγάλο αριθμό αρμάτων και έκοψε τις επικοινωνίες ανάμεσα στις διάφορες γερμανικές μονάδες. Το 2ο σύνταγμα Πάντσερ καταστράφηκε σχεδόν ολοκληρωτικά από την 2η θωρακισμένη αμερικανική μεραρχία. Από στις 26 Δεκεμβρίου 1944, η γερμανική αντεπίθεση μετατράπηκε σε υποχώρηση. Οι Γερμανοί συνέχισαν να αντιστέκονται λυσσαλέα στις συμμαχικές επιθέσεις. Στις 5 Ιανουαρίου 1945, άρχισε η επιχείρηση "Bodenplatte" που ανακατέλαβε 27 αεροπορικές συμμαχικές βάσεις στο Βέλγιο και στα νότια της Ολλανδίας.

Για την επιχείρηση αυτή χρησιμοποιήθηκαν 1.035 αεροπλάνα και κατέληξε με την καταστροφή 156 αεροπλάνων των συμμα-

χων και την απώλεια 277 των Γερμανών.

Μέχρι τις 18 Ιανουαρίου 1945, επίσημη ημερομηνία λήξης της μάχης των Αρδεννών, έλαβαν χώρα και άλλες αιματηρές συγκρούσεις, μέχρι που στις 20 Ιανουαρίου, οι Γερμανοί επέστρεψαν στο σημείο από όπου είχαν ξεκινήσει. Στο τέλος του μηνός, τα γερμανικά στρατεύματα αναδιπλώθηκαν στο Ρήνο.

Η γερμανική αντεπίθεση στοίχησε στους Αμερικανούς 10.733 νεκρούς, 42.316 τραυματίες, 22.636 αιχμαλώτους που δεν βρέθηκαν ποτέ, 733 άρματα, 1.300 οχήματα και 592 αεροπλάνα.

Οι Άγγλοι απώλεσαν 1.400 στρατιώτες και οι Γερμανοί μείτρησαν 12.652 νεκρούς, 38 600 τραυματίες, 30 582 αγνοούμενοι, 600 άρματα, 5 000 οχήματα και 1 000 αεροπλάνα. Αλλά και οι απώλειες μεταξύ των αμάχων ήταν φοβερές. 2.500 Βέλγοι έχασαν τη ζωή τους και 11 000 κατοικίες καταστράφηκαν.

Οι Αμερικανοί ανπικατέστησαν τις υλικές τους απώλειες σε μερικές εβδομάδες. Όμως οι Γερμανοί δεν κατάφεραν ποτέ να κάνουν το ίδιο. Με αυτή την αντεπίθεση, το μόνο που κατάφεραν ήταν να καθυστερήσουν έξι εβδομάδες την οργάνωση της άμυνάς τους στο Ρήνο.

Σύμφωνα με πολλούς ιστορικούς, με αυτή την επίθεση, ο ίδιος ο Χίτλερ επιτάχυνε την διαδικασία της πτώσης του και έκανε ένα εξαιρετικό δώρο στους Σοβιετικούς. Διότι, με αυτή του την ενέργεια, εξασθένησε σε μεγάλο βαθμό τις δυνάμεις του, δίνοντας έτσι ένα μείζον πλεονέκτημα στον πρώην σύμμαχό του Στάλιν, οι δυνάμεις του οποίου εξακολουθούσαν να προελαύνουν. Έμφυχο και άψυχο υλικό που χάθηκε στη Μάχη των Αρδεννών θα του λείπει δραματικά στην προσπάθεια να υπερασπιστεί την ίδια του τη χώρα.

Παντελής Λεούσης

Επέτειος έκρηξης του V2 στον κινηματογράφο.

Στρατηγός Πάτον

Η Αφροδίτη της Μήλου

Ήταν 8 Απριλίου του 1820 όταν ένας κάτοικος του χωριού Πλάκα της Μήλου, ο Γεώργιος Κεντρωτάς, έσκαβε σ' ένα μικρό χωράφι του, μέσα στον αρχαιολογικό χώρο. Κάποια στιγμή συνάντησε ένα κενό, κάτι σαν σπηλιά σκεπασμένη με χώματα που αργότερα αποδείχτηκε ότι ήταν η εξέδρα του σταδίου της αρχαίας πόλης. Εκεί μέσα υπήρχε ένα μεγάλο κομμάτι από το άγαλμα της Αφροδίτης.

Τυχαία, ή κατ' άλλους φάνοινας για αρχαία, βρίσκονταν εκεί κοντά ο Γάλλος αξιωματικός Ολιβιέ Βουτιέ και δύο ναύτες του Γαλλικού πλοίου *Εσταφέτ* που βρισκόταν αγκυροβολημένο στον κόλπο της Μήλου. Θαύμασαν το εύρημα και παρότρυναν τον Κεντρωτά να συνεχίσει για το υπόλοιπο τμήμα του αγάλματος. Πράγματι, σε λίγο ήρθε και αυτό στο φως, μαζί με δύο "Ερμές", μία νέου και μία γέρου (Ερμής και Ηρακλής).

Ο Βουτιέ, έχοντας παρακολουθήσει και μαθήματα αρχαιολογίας, κατάλαβε αμέσως την καλλιτεχνική αξία του αγάλματος. Αφού το ζωγράφισε, ενημέρωσε τον κυβερνήτη του και τον υποπρόξενο της Γαλλίας στη Μήλο.

Μετά από ευσυνεννοήσεις με τον πρεσβευτή της Γαλλίας στην Κωνσταντινούπολη και άλλους Γάλλους παράγοντες, αποφασίστηκε η αγορά του αγάλματος και η μεταφορά του στη Γαλλία. Για το σκοπό αυτό έφτασε στη Μήλο ο τρίτος γραμματέας της Πρεσβείας, ο Κόμης ντε Μαρσελλύς, το διαπραγματεύτηκε και

το απέκτησε, όχι χωρίς δυσκολία. Ο Κεντρωτάς, με την πίεση των προκρίτων του νησιού, το είχε πουλήσει σε άλλον, για λογαριασμό του δραγουμάνου του τουρκικού στόλου, Πρίγκιπα της Μολδαβίας, Νικολάου Μουρούζη.

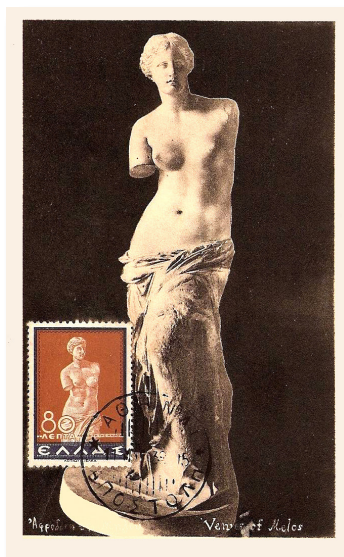

Τελικά, η Αφροδίτη περιήλθε στα χέρια του Γάλλου πρεσβευτή Μαρκήσιου Ντε Ριβιέρ, ο οποίος το δώρισε (μαζί με τις Ερμές) την 1η Μαρτίου του 1821 στο βασιλιά της Γαλλίας Λουδοβίκο το 18ο, για να τοποθετηθεί στο Λούβρο. Λέγεται ότι το τίμημα που πληρώθηκε ήταν 700 ή 1000 γρόσια (περίπου ο ετήσιος μισθός ενός δημογέροντα, ελάχιστο ποσό πάντως σε σχέση με την αμύθητη αξία του αγάλματος).

Παρά τις πολλές μελέτες που γράφτηκαν για το περίφημο αυτό αριστούργημα της τέχνης, πολλά ακόμη ερωτηματικά βασάνισαν και βασανίζουν τους ειδικούς. Προβλήματα, όπως η χρονολογία δημιουργίας του, το όνομα του γλύπτη, η θέση που βρέθηκε, αν ήταν σύμπλεγμα με το θεό Άρη και άλλα, ζητούν απαντήσεις. Όμως θεωρείται βέβαιο ότι είναι της Ελληνιστικής εποχής, δηλαδή νεώτερο του 323 π.Χ., με πιθανότερη χρονο-

λογία ανάμεσα στα 150 - 50 π.Χ.. Πάντως, αυτό που είναι απόλυτα βεβαίό είναι ότι πρόκειται για έργο τέχνης παγκόσμιας ακτινοβολίας, που δείχνει τον πολιτισμό και τις ευαισθησίες των Αρχαίων Ελλήνων, και μάλιστα των Μηλίων.

Π. Λ.

Η Αργοναυτική εκστρατεία αποτελεί έναν από τους δημοφιλέστερους μύθους της ελληνικής αρχαιότητας, κατέχοντας την ίδια θέση με τα Ομηρικά έπη και τους άθλους του Ηρακλέους.

Σκοπός της Αργοναυτικής εκστρατείας ήταν να φέρουν στον βασιλιά Πελία το Χρυσόμαλλο δέρας από την Κολχίδα (Αία) η οποία βρισκόταν στη Μαύρη Θάλασσα. Ατία της αργοναυτικής εκστρατείας ήταν η ακόλουθη: Ο βασιλιάς Πελίας της Λοκρίδας στην Θεσσαλία, είχε λάβει χρησμούς ότι θα σκοτωθεί από έναν απόγονο του Αϊόλου ο οποίος θα φορά ένα σανδάλι (μονοσάνδαλος). Όταν ο Πελίας είδε τον Ιάσονα να φοράει ένα σαντάλι στο δεξί του πόδι, για να τον απομακρύνει του έδωσε εντολή να φέρει πίσω το Χρυσόμαλλο δέρας, ελπίζοντας ότι θα χαθεί στη προσπάθεια.

Το Χρυσόμαλλο δέρας προερχόταν από το κριάρι, στο οποίο ανέβηκε ο Φρίξος, για να ξεφύγει από τον πατέρα του, βασιλιά του Ορχομενού της Βοιωτίας και την μηριά του που ήταν έτοιμοι

να τον θυσιάσουν. Ο Φρίξος τελικά έφθασε στην αυλή του βασιλιά Αιήτη, ο οποίος

τον δέχθηκε με τιμές και του έδωσε την κόρη του για γυναίκα. Όταν ο Φρίξος θυσιάσε το κριάρι στον Δία, χάρισε το δέρμα του στον Αιήτη, ο οποίος το κρέμασε σε μια βαλανιδιά στο άλσος του Άρη και τοποθέτησε έναν δράκοντα να το φυλά. Η ναυπήγηση της Αργούς έγινε, σύμφωνα με τον μύθο, μετά από αίτημα του αρχηγού της εκστρατείας Ιάσονα, από τον Άργο και τα αδέρφια του. Ως τόπος της ναυπήγησης αναφέρονται οι Παγασές, θεσσαλικό επίνειο που απείχε απόσταση είκοσι σταδίων από την Ιωλκό.

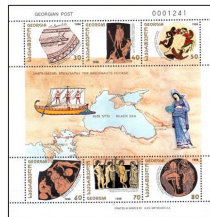
Η Αργώ περιγράφεται ως το γρηγορότερο και το πλέον στέρεο σκάφος της εποχής του. Επιπλέον, ήταν εξαιρετικά ελαφρύ, ώστε να παρέχει τη δυνατότητα μεταφοράς του στη στεριά από το πλήρωμά του. Ήταν φτιαγμένο από έλατα του όρους του Πηλίου και κατά τη διάρκεια της κατασκευής ο Άργος καθοδηγήτο από την θεά Αθηνά. Αναφέρεται, επίσης, ότι η θεά Αθηνά τοποθέτησε

Η Αργώ στο ταξίδι της για την Κολχίδα σε πίνακα του Eugen Zotow (1909).

Το κριάρι του Φρίξου

Έξι σκηνές της Αργοναυτικής Εκστρατείας από το παραπάνω φεγιά της Γεωργίας: 1. Πλοίο του τύπου της Αργούς σε θραύσμα αγγείου. 2. Ο δράκοντας εμέσσει τον Ιάσονα. 3. Οι Αργοναύτες στην Κολχίδα. 4. Φινεάς, Βορεάδης και Άρπια. 5. Η τιμωρία του βασιλιά-γίγαντα Άμκου. 6. Ετοιμασία για τη μάχη.

στην πλήρη του ένα κλαδί από τη Δωδοναία Δρυ. Αυτό είχε μαντικές ιδιότητες, μιλούσε με ανθρώπινη λαλιά και προειδοποιούσε τους Αργοναύτες για τους αναμενόμενους κινδύνους. Η χωρητικότητα του σκάφους αποτελεί ένα θέμα. Κάποιες πηγές αναφέρουν θέσεις για εξήντα κωπηλάτες, άλλες για πενήντα (πεντηκοντήρης) και άλλες για λιγότερους.

Οι Αργοναύτες έχουν εξαιρετικές ικανότητες. Βλέπουν ως με τηλεσκόπιο (Λυγκεύς), πετούν (Ζήτης και Κάλας γιοί του άνεμου Βορέα), έχουν αστρονομικές γνώσεις (Αγκαιός γιός του Ποσειδώνα, Ορφεύς). Κυβερνήτης του πλοίου ορίστηκε ο Τίφυς, που γνώριζε κατά τον μύθο να προβλέπει τον καιρό. Επίσης οι Αργοναύτες είναι ικανοί ναυτικοί, εξερευνητές, πολεμιστές (Ηρακλής) κ.α. Βέβαια δεν έλειψαν και οι έριδες μεταξύ τους, με τραγικά αποτελέσματα. Ο Ηρακλής εκδικήθηκε τους γιούς του Βορέα φονεύοντάς τους επειδή είχαν συμβουλευτεί τους Αργοναύτες να τον παρατήσουν στη Μυσία. Ο φόνος έγινε στο νησί της Τήνου όπου και ετάφησαν. Σύμφωνα με τον θρύλο, ο πατέρας τους (Βοριάς) επισκέπτεται τον τάφο και κλαίει γοερά τα καλοκαίρια (ερμηνεύοντας το θόρυβος των μελτεμιών αυτή την εποχή).

Όταν μετά από πολλές περιπέτειες έφθασαν στο στόμιο του ποταμού Φάση, στην Κολχίδα, ο βασιλιάς Αιήτης υποσχέθηκε να τους δώσει το χρυσόμαλλο δέρας εάν ο Ιάσοντας

πρώτα τα εναπομένοντα δόντια του δράκοντα, τα οποία δεν είχε χρησιμοποιήσει ο Κάδμος στις Θήβες, και αν κατόρθωνε να ζέψει δύο βόδια που έβγαζαν φωτιές από τα ρουθούνια και είχαν αστάλινα πόδια.

Ο Ιάσοντας με την βοήθεια της Μήδειας, της κόρης του Αιήτη, η οποία τον είχε ερωτευθεί, κατάφερε να πάρει το χρυσόμαλλο δέσμα. Μαζί με την Μήδεια, πήραν τον δρόμο της επιστροφής. Στη διαδρομή, για να αργοπορήσει τον Αιήτη που τους καταδίωκε, τμάχησε τον αδελφό της Άψυρτο, και σκόρπισε στη θάλασσα τα μέλη του. Ο πατέρας τότε εγκατέλειψε την καταδίωξη και επιδόθηκε στην περισυλλογή των μελών του σφαγμένου παιδιού του. Ο Δίας οργισμένος για το έγκλημα, τιμωρεί τον Ιάσωνα στέλνοντας μεγάλη θαλασσοταραχή που, σύμφωνα με διάφορους αρχαίους συγγραφείς και σύγχρονους ερευνητές, τους ανάγκασε να ταξιδεύσουν σε όλη τη γνωστή τότε γη (βόρεια Ευρώπη) αλλά και άγνωστη (Αμερική). Τελικά μετά από πολλές περιπέτειες και με τη βοήθεια της Ήρας επέστρεψαν στην Ιωλκό.

Μετά το πέρας της εκστρατείας, οι Αργοναύτες αφέρισαν το πλοίο τους στο ναό του Ποσειδώνα στον Ισθμό (ο τόπος όπου διεξάγονταν οι Πανελλήνιοι αγώνες των Ισθμίων. Βρίσκεται στην Πελοπόννησο, στην είσοδο της διώρυγας του Ισθμού από τον Σαρωνικό Κόλ-

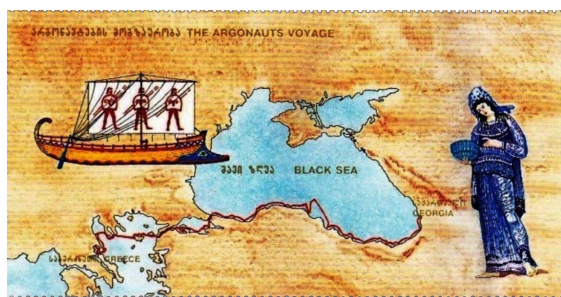
Ο Ιάσων κρατώντας το χρυσόμαλλο δέσμα

Ιάσων, Μήδεια και χρυσόμαλλο δέσμα

Η Αργώ

Από το φεγίε της Γεωργίας: Χάρτης της Αργοναυτικής Εκστρατείας που εικονίζει το ταξίδι από την Ιωλκό (αρχαία πόλη στη Μαγνησία) μέχρι την Κολχίδα (στη σημερινή Γεωργία). Δεξιά η Μήδεια.

1. Τάλως, ο ανθρωπόμορφος γίγας με σώμα από χαλκό.
2. Οι αδελφοί Κάστωρ και Πολυδεύκης (Διόσκουροι) που συμμετείχαν στην Αργοναυτική Εκστρατεία, σκοτώνουν τον γίγαντα Τάλω.
3. Τα αδέρφια ως ο αστερισμός των Διδύμων.
4. Οι Διόσκουροι σε ιταλικό γραμματόσημο.

πο. Σήμερα σώζονται μόνο τα θεμέλιά του). Με βάση το μύθο, η Αργώ συνδέεται και με το τέλος του Ιάσωνα. Σε μεγάλη ηλικία, ο Ιάσων, έπειτα από υπόδειξη της Μήδειας, επισκέφτηκε το πλοίο και κάθισε στην πρύμνη της Αργούς για να αναπαυθεί. Σε αυτή τη θέση βρήκε τραγικό θάνατο εξαιτίας

της πτώσης ενός ιστίου του πλοίου, στο οποίο ήταν πλέον έντονα τα σημάδια του χρόνου.

Η Αργώ μεταφέρθηκε αργότερα στον ουρανό και μετασχηματίστηκε στον ομώνυμο αστερισμό.

Κώστας Χριστοδουλίδης

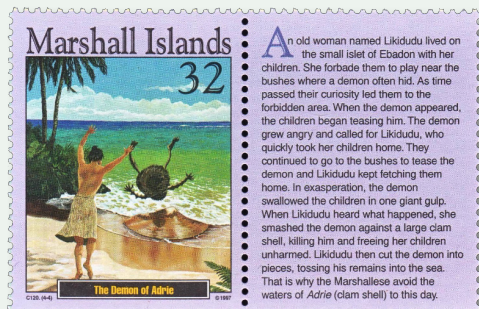
1. Αργώ, Αργοναύτες και Αθηνά.
2. Ιάσων, Μήδεια και ένα από τα βόδια.
3. Ιάσων Πελίας και Μήδεια.
4. Ζήτης και Κάλας (Βορεάδες).

Ο Δαίμονας του Adrie

Εξωτικό παραμύθι σε βινιέτα!

"Μια ηλικιωμένη γυναίκα που την έλεγαν Λικιντούντου ζούσε κάποτε με τα παιδιά της στο μικρό νησάκι της Ebadon και τους απαγόρευε να παίζουν κοντά στους θάμνους όπου κρυβόταν συχνά ένας δαίμονας. Όμως η παιδική περιέργειά τα οδήγησε στην απαγορευμένη περιοχή. Όταν εμφανίστηκε ο δαίμονας, τα παιδιά άρχισαν να τον πειράζουν. Ο δαίμονας θύμωσε πολύ και φώναξε τη Λικιντούντου, που γρήγορα πήρε τα παιδιά στο σπίτι. Αυτά ωστόσο συνέχισαν να πηγαίνουν στους θάμνους και να πειράζουν το δαίμονα και η Λικιντούντου συνέχισε να τα παίρνει στο σπίτι. Κάποια φορά, αγανακτισμένος ο δαίμονας κατάπιε τα παιδιά σε μια γιγάντια χασιά. Όταν η Λικιντούντου άκουσε τι συνέβη, πήρε μια μεγάλη αχιβάδα και με αυτή συνέθλιψε το δαίμονα και απελευθέρωσε σάα τα παιδιά της. Στη συνέχεια, έκοψε το δαίμονα σε κομματάκια και τα πέταξε στη θάλασσα. Ιδού γιατί οι κάτοικοι των Νησιών Μάρσαλ αποφεύγουν μέχρι σήμερα τα νερά της περιοχής."

Α. Τ.

Όλοι οι "παλιοί" θυμόμαστε ασφαλώς τη τζιτζιφιά που βρισκόταν έξω απ' την πόρτα μας ή τη διπλανή, του γείτονα. Αργά το καλοκαίρι γευόμασταν τους νόστιμους καρπούς της, αφού ξεφλουδίζαμε προσεκτικά τη λεπτή σαν μεμβράνη φλούδα της. Παράξενο στ' αλήθεια πώς αυτό το δέντρο που σφράγισε την παιδική μας ηλικία, ξεχάστηκε σχεδόν ολοκληρωτικά στον τόπο μας. Σπάνια πια το συναντά κανείς, και ελάχιστοι νέοι το γνωρίζουν. Έμειναν μόνο οι "Τζιτζιφιές" να μας το θυμίζουν, τουλάχιστον κατ' όνομα.

Αντίθετα με εμάς, τα τζιτζιφια στις χώρες της Ασίας είναι φρούτα σε πρώτη ζήτηση. Είναι απίστευτη η ποικιλία τρόπων που τα χρησιμοποιούν. Τα καταναλώνουν νωπά ή αποξηραμένα, φτιάχνουν με αυτά μαρμελάδες, σιρόπι, καραμέλες, γλυκά..., αλλά και κρασί, και ξίδι. Ακόμα και τουρσί!

Στην Κίνα τα καλλιεργούν εντατικά. Τα έχουν σε τόση εκτίμηση, ώστε τα τζιτζιφια είναι παρόντα στην "ιεροτελεστιά" του τσαγιού και στην τελετή του γάμου. Συχνά μάλιστα τοποθετούν μερικά στο υπνοδωμάτιο των νεογυμνων για να φέρουν γούρι και γονιμότητα.

Η τζιτζιφιά μας έχει έρθει από την Ασία, αλλά εγκλιματίστηκε εύκολα στην Ελλάδα και στις παραμεσόγειες χώρες. Είναι δένδρο φυλλοβόλο, με δίχρωμα φύλλα σαν της ελιάς, που ανθίζει το καλοκαίρι και εκπέμπει

ένα ευχάριστο λεπτό άρωμα που διαχέεται σε μεγάλη έκταση.

Οι καρποί μοιάζουν με τις ελιές όταν είναι άγουροι, σταδιακά γίνονται καφέ όταν ωριμάζουν το φθινόπωρο, και γλυκαίνουν. Τα χρήσιμα συστατικά για τον οργανισμό που περιέχουν τα τζιτζιφια δεν έχουν τελειωμό. Θα χρειαζόταν μία ολόκληρη σελίδα για να τα απαριθμήσουμε. Φύλλα, ρίζες, άνθη και καρποί! Κάθε μέρος του φυτού χρησιμοποιείται για μια θεραπεία.

Τα φύλλα χρησιμοποιούνται για μια σειρά από μολυσματικές ασθένειες, όπως στη θεραπεία των παιδιών που πάσχουν από τυφοειδή πυρετό, ευλογιά, ιλαρά, ανεμοβλογιά κ.ά, γιατί προκαλούν εφίδρωση και ρίχνουν τον πυρετό. Το αφέψημα των φύλλων σκοτώνει τα παράσιτα και τα σκουλήκια που προκαλούν διάρροια. Ο καρπός εκτός που είναι θρεπτικός, προστατεύει από τις αλλεργίες, είναι μαλακτικός, αναζωογονεί το συκώτι, είναι ήπια καθαρικός και καταπραυντικός.

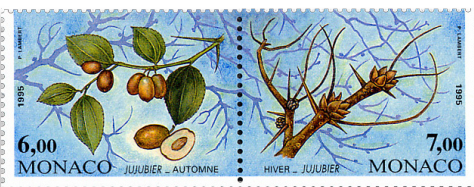
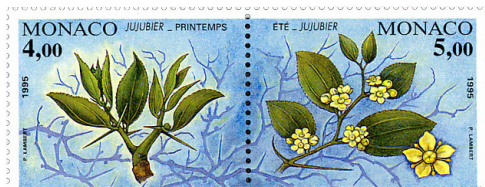
Αλλά και ο φλοιός του δέντρου (μετά από επεξεργασία) και οι ρίζες έχουν πολλές ευεργετικές συνέπειες για τον οργανισμό με κατάλληλη χρήση.

Αρκετοί, όπως και ο γράφων, νοσταλγούμε τα τζιτζιφια. Ίσως περισσότερο για τις αναμνήσεις που μας φέρνουν...

Π. Λ.

Στην Κίνα και σε πολλές ασιατικές χώρες τα τζιτζιφια εκτιμώνται ιδιαίτερα

Η τζιτζιφιά την άνοιξη, το καλοκαίρι, το φθινόπωρο και το χειμώνα

Ο φλογερός και δυναμικός χαρακτήρας της αυτοκράτειρας Αικατερίνης Β' της Ρωσίας, καθώς και οι δραματικές αλλαγές που υπέστη η χώρα κατά τη διάρκεια της μακράς βασιλείας της, έδωσαν αφορμή για πολλούς λαϊκούς μύθους, συχνά δυσμενείς για την υστεροφημία της.

Μερικές ιστορίες βασίζονται ασαφώς σε αληθινά γεγονότα, άλλες είναι εντελώς ψευδείς. Οι δολοπλοκίες στο παλάτι του γιου της Παύλου της Ρωσίας ήταν γόνιμο έδαφος για την παραγωγή τέτοιων φημών. Ίσως πρόκειται για μια φοβερά επιτυχημένη μαύρη προπαγάνδα, υποκινούμενη από τον χολωμένο της γιο, Παύλο Α', στην αυλή του οποίου τα κουτσομπολιά οργιάζαν.

Την ονόμασαν "Μεσαλίνα του Νέβα" και κάποιες κακόβουλες φωνές την αποκαλούσαν νυμφομανή, σε σημείο που να επιδίδειται και σε κτηνοβασίεις.

Αυτό που είναι εξακριβωμένο είναι ότι κατά τη διάρκεια της ζωής της η Αικατερίνη είχε 22 εραστές. Οι νεαροί άνδρες την έλκυαν ιδιαίτερα, μέχρι τα βαθιά γεράματα. Ο Λόρδος Βύρων, στο έργο του Δον Ζουάν, γραμμένο περίπου 25 χρόνια μετά το θάνατο της Αικατερίνης το 1796, γράφει ότι ο 22 χρονών ήρωάς του έγινε εραστής της μετά την πολιορκία την πόλης Ισμαήλ (1790). Είναι επίσης γνωστό ότι η Αικατερίνη είχε σεξουαλική σχέση με ένα αγόρι 16 ετών.

Η πρακτική αυτή δεν ήταν ασυνήθιστη στις

βασιλικές αυλές της εποχής, ούτε ήταν ασυνήθιστο να χρησιμοποιούνται φήμες και υπονοούμενα για σεξουαλικές υπερβολές για πολιτικούς σκοπούς. Είναι εξάλλου γνωστό ότι ο Stanislaw August Poniatowski, ένας από τους πρώτους εραστές της, έγινε βασιλιάς της Πολωνίας με την υποστήριξη της Αικατερίνης.

Υπάρχει ακόμα μία φήμη ότι ο Alexander Dmitriev-Mamonov (βασιλικός εραστής από 1786 έως το 1789) και οι μετέπειτα εραστές της επιλέγονταν από τον ίδιο τον πρίγκιπα Ποτέμκιν μετά το τέλος της μακράς σχέσης που είχε η Αικατερίνη μαζί του, και ο οποίος ήταν ίσως μοργανατικός σύζυγός της. (Ο πρίγκιπας Ποτέμκιν είναι αυτός που έδωσε το όνομα στο ιστορικό θωρηκτό και πέθανε σε ηλικία 52 ετών επειδή, "έφαγε μια ολόκληρη χήνα, ενώ ήταν άρρωστος με υψηλό πυρετό"). Όταν όμως ο Mamonov εγκατέλειψε την εξηντάχρονη αυτοκράτειρα για μια δεκαεξάχρονη ακόλουθό της, η χολωμένη Αικατερίνη εκδικήθηκε επανειλημμένως την νεαρή αντίπαλό της "στέλνοντας κρυφά αστυνομικούς μεταμφιεσμένους σε γυναίκες για να την μαστιγώσουν, επί παρουσία του". Υπάρχουν όμως και απόψεις που χαρακτηρίζουν αυτή την ιστορία ως αναληθή.

Σύμφωνα με μαρτυρίες ατόμων του περιβάλλοντος της Αικατερίνης, είχε ανατεθεί στην κόμισα Praskovya Bruce ο ρόλος της "I

Πολλές από τις αρνητικές φήμες για την Αικατερίνη προέρχονται από τις ίντριγκες του γιου της Παύλου Α' στο παλάτι.

Το ανάκτορο "Πέτερχοφ" της Γκράτσινα, όπου η "ερωτική φωλιά" της βασίλισσας.

έρουνη", (δοκιμάστρια της ανδρικής ικανότητας). Κάθε υποψήφιος εραστής της βασίλισσας έπρεπε να περάσει μια νύχτα με την Bruce, προτού γίνει δεκτός στα προσωπικά διαμερίσματα της Αικατερίνης. Η φιλία τους διακόπηκε απότομα όταν είχε ανατεθεί στην Μπρους η "δοκιμασία" ενός νεαρού εραστή της Αικατερίνης με το όνομα Ρίμσκι Κορσακόφ, πρόγονου του ομώνυμου γνωστού μεγάλου συνθέτη. Φαίνεται πως η Bruce τον ήθελε για τον εαυτό της!

Ο Σαρλ Φρανσουά Φιλίμπέρ Μασόν (1762-1807) γράφει στα απομνημονεύματά του ότι η Αικατερίνη είχε "δύο πάθη που δεν την εγκατέλειψαν ποτέ: Την αγάπη για τους άνδρες που εξελίχτηκε σε ακολασία, και την αγάπη για τη δόξα, η οποία κατέληξε σε ματαιοδοξία. Μπορεί να μην έφτασε ποτέ να γίνει Μεσαλίνα λόγω του πρώτου πάθους της, αλλά ντρόπιασε επανειλημμένως τόσο την τάξη της, όσο και αυτό το ίδιο το σεξ. Σε ότι αφορά τη φιλοδοξία της, προγραμμάτισε πολλά σημαντικά έργα που σπάνια ολοκληρώθηκαν, ενώ ενεπλάκη σε άδικους πολέμους, από τους οποίους προέρχεται η φήμη της και την οποία καλλιέργησε πάντα με επιμέλεια".

Πολλές οι ιστορίες και οι μύθοι που αναφέρονται στις συνθήκες του θανάτου της, σε ηλικία 67 ετών, το 1796. Μια από αυτές αναφέρει ότι πέθανε εξαιτίας της ακόρεστης σεξουαλικής της όρεξης, ενώ επιχειρούσε σεξουαλική επαφή με έναν επιβήτορα. Το λουρί με το οποίο το κρατούσε πάνω της έσπασε, και το βάρος του αλόγου την συνέθλιψε. Πολλοί ισχυρίζονται πως ένδειξη για του λόγου το αληθές είναι οι συχνές επισκέψεις της στους στάβλους των αραβικών επιβητόρων, όπου έμενε για πολλές ώρες χωρίς επίβλεψη, όπως αναφέρουν οι υπάλληλοι της βασίλισσας.

Μια άλλη ιστορία αναφέρει ότι τραυματίστηκε θανάσιμα όταν συνέτριψε το δοχείο νυκτός της με τα τεράστια οπίσθιά της... Αυτός ο μύθος κυκλοφόρησε ευρέως και μάλιστα τον αναφέρει χαριτολογώντας ο Αλεξάντρ

Πούσκιν σε ένα από τα ποιήματά του.

Σε ότι αφορά στην ερωτική φωλιά της Μεγάλης Αικατερίνης, αναφέρεται ότι είχε παραγγείλει ένα ερωτικό διαμέρισμα δίπλα στα αυτοκρατορικά διαμερίσματα του ανακτόρου της Γκάτσιν (κοντά στην Αγία Πετρούπολη). Τα έπιπλά του ήταν άκρως εκκεντρικά, με τραπέζια που είχαν για πόδια μεγάλα πέη. Στα έπιπλα υπήρχαν χαραγμένες εικόνες από πέη και γυναικείους κόλπους. Οι τοίχοι ήταν καλυμμένοι με ερωτικούς πίνακες και τεχνουργήματα ερωτικού περιεχομένου από την Πομπηία. Τέλος, στο διαμέρισμα "γκαρσονιέρα" της βασίλισσας υπήρχαν τα γυμνά αγάλματα ενός άνδρα και μιας γυναίκας.

Σύζονται φωτογραφίες αυτού του δωμάτιου, καθώς και λεπτομερής περιγραφή του ενός Ρώσου αυτόπτη μάρτυρα. Αυτόπτες μάρτυρες των δωμάτων και των ασυνήθιστων επίπλων ήταν επίσης δύο αξιωματικοί της Βέρμαχτ, το 1941. Ωστόσο, οι ρωσικές αρχές παραμένουν σιωπηλές και μυστικοπαθείς για ευνόητους λόγους. Έκτοτε δεν έγινε καμία αναφορά τους.

Ανεξάρτητα από το αν οι τεκμηριωμένες από την αλληλογραφία της εξωσυζυγικές της σχέσεις ήταν μόνο 11, ή 22 (σίγουρα δεν αλληλογράφησε με όλους τους εραστές της) ή 289 σύμφωνα με τους σκανδαλοθήρες, η σημαντικότερη κληρονομιά που άφησε πίσω της η Αικατερίνη ήταν τα πολιτικά και πολιτιστικά της επιτεύγματα. Έχτισε μεγαλύτερο μέρος της Αγίας Πετρούπολης από ό,τι ο Μεγάλος Πέτρος, έβαλε σε τάξη το χάος της ρωσικής νομοθεσίας και δημιούργησε εκπληκτικούς κήπους. Γέμισε τις ρωσικές γκαλερί με σπουδαία ευρωπαϊκά έργα τέχνης, έκανε διαθέσιμο στο λαό το εμβόλιο της ευλογιάς και έγινε προστάτιδα συγγραφέων και φιλοσόφων σε όλη την Ευρώπη, συμπεριλαμβανομένου των Ντιντερό και του Βολταίρου, που την αποκαλούσαν το "Άστρο του Βορρά".

Στανισλάβ Β' της Πολωνίας, από τους πρώτους εραστές της Αικατερίνης

Από τις πρώτες ενέργειες του ανθρώπου στα πολύ παλιά χρόνια ήταν η μέτρηση του χρόνου. Έβλεπε την ανατολή και τη δύση του ηλίου, αλλά αυτό μόνο δεν έφτανε. Ιστορικά η πρώτη καταμέτρηση χρόνου γίνεται περί το 3.500 π.Χ. με την σκιά των οβελίσκων στην Αρχαία Αίγυπτο. Πρόκειται για ένα πρώιμο ηλιακό ρολόι. Το ηλιακό ρολόι μπορεί να είναι ο πιο γνωστός αρχαίος τρόπος μέτρησης του χρόνου. Το Στόουνχετζ, το γιγαντιαίο μνημείο που κτίστηκε από όρθιους λίθους στην πεδιάδα του Σαλίςμπουρι της Αγγλίας, πιθανολογείται ότι μπορεί να χρησιμοποιήθηκε και ως ηλιακό ρολόι και για άλλους ημερολογιακούς σκοπούς. Τα ηλιακά ρολόγια έχουν προφανή μειονεκτήματα, αφού δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε εσωτερικούς χώρους, τη νύχτα ή τις νεφελώδεις ημέρες.

Η πρώτη εμφάνιση κλεψύδρας τοποθετείται περί το 1500 π.Χ. στον τάφο του Φαραώ Αμενχοτέπ Α' στην αρχαία Αίγυπτο. Από το 1500 π.Χ. η κλεψύδρα φαίνεται να κυριαρχεί για 3000 χρόνια, αφού στα μέσα του 14ου μ.Χ. αιώνα κατασκευάζεται το πρώτο ρολόι, με μηχανισμό ταλαντωόμενης ράβδου, που κυριαρχεί για τα επόμενα 300 χρόνια και φτάνουμε στα ρολόγια που γνωρίζουμε σήμερα.

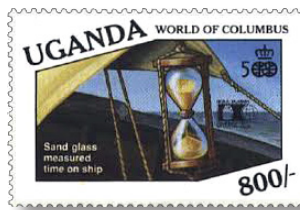
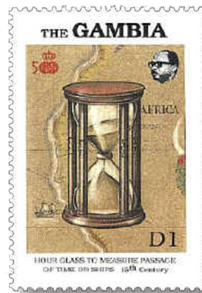
Η κλεψύδρα είναι μια συσκευή χρονομέτρησης γυαλιού που χρησιμοποιείται για να

μετράει καθορισμένες ποσότητες χρόνου, μέσω άμμου που ρίχνει από ένα γυάλινο θάλαμο σε άλλο, συνδέοντας τους δύο θαλάμους με μια λεπτή δίοδο, γι' αυτό λέγεται και ρολόι άμμου. Η άμμος που χρησιμοποιείται

σε μια κλεψύδρα ακριβείας δεν είναι κανονική άμμος. Μερικές φορές δεν είναι καν άμμος και τούτο διότι η άμμος είναι μορφολογικά πολύ ακανόνιστη για να περάσει ομοιόμορφα μέσω του λαιμού μιας κλεψύδρας. Η άμμος επίσης, με την πάροδο της χρήσης, θα φθαρεί και θα διευρύνει αργά το γυάλινο λαιμό της κλεψύδρας, με αποτέλεσμα ένα ανακριβές ρολόι. Έτσι χρησιμοποιήθηκε

μερικές φορές γυαλισμένη, αποξηραμένη και στρογγυλεμένη άμμος. Η σκόνη από μάρμαρο, το κονιοποιημένο κέλυφος των αυγών και μερικά γυαλιά (μικροσκοπικές γυάλινες χάντρες) χρησιμοποιήθηκαν αντί για άμμο.

Η κλεψύδρα ήταν σημαντική για τη ναυτιλία και παρείχε μέτρηση ακριβείας. Ούτε η υγρασία του νερού ούτε η ταλάντευση του πλοίου εμπόδιζαν την σταθερή και ομαλή κίνηση της άμμου. Μεγάλοι θαλασσοπόροι του μεσαίωνα, όπως ο Χριστόφορος Κολόμβος και Φερδινάνδος Μαγγελάνος όταν κατέπλευσαν τις θάλασσες, καθένα από τα πλοία του κρατούσε πάνω από μία κλεψύδρες για να παρακολουθούν την

Ο Ισπανός θαλασσοπόρος Αλόνσο ντε Ογιέδα. Δεξιά, συμβολισμός ακριβείας πτήσεων εταιρείας.

ώρα. Οι εργασίες στο πλοίο καταγράφονταν στο ημερολόγιο του πλοίου. Έτσι υπολόγιζαν την ταχύτητα και την

απόσταση που διανύθηκε από το πλοίο.

Μέχρι το τέλος του δέκατου τέταρτου αιώνα, η κλεψύδρα χρησιμοποιήθηκε στους χώρους εργασίας, στις εκκλησίες και ιδιαίτερα στις κουζίνες. Οι συνταγές εκείνης της εποχής περιείχαν και τον χρόνο για την εκτέλεσή τους με βάση μετρήσεις κλεψύδρας.

Οι μικρότερες γνωστές κλεψύδρες είναι το μέγεθος ενός μανικετόκουμπου και οι μεγαλύτερες έχουν ύψος μέχρι 35 εκατοστά. Ο σχεδιασμός κλεψύδρας δεν είχε όρια. Ο τεχνίτης σχεδίαζε με βάση σχέδια ή αιτήματα που προσφέρουν οι πελάτες του, ή δημιουργεί σχέδια που ταιριάζουν σε ένα συγκεκριμένο ενδιαφέρον αγοράς.

Στη σημερινή εποχή, πλέον οι κλεψύδρες αποτελούν είδος διακόσμησης στο οποίο οι τεχνίτες αφήνουν την φαντασία τους ελεύθερη στο σχεδιασμό των βάσεων ή του περιβλήματος της κλεψύδρας και έχουν δημιουργεί αριστουργήματα μικροτεχνίας.

Δημήτρης Βαρελάς

Ο πλακομούτης πίθηκος

Οι πίθηκοι αυτοί ανήκουν στην ομάδα των Κερκοπιθήκων και ζουν στην Ασία, σε μια περιοχή που καλύπτει τη νότια Κίνα και τα βόρεια τμήματα του Βιετνάμ.

Χαρακτηριστικό τους η πλακουτσή μύτη, το στρογγυλό πρόσωπο και τα ανοικτά προς τα εμπρός ρουθούνια. Διαθέτουν πολύχρωμη μακριά γούνα, ιδιαίτερα στους ώμους και την πλάτη. Το μήκος τους φτάνει από 51 έως 83 εκατοστά και η ουρά από 55 έως 97.

Κατοικούν σε δασώδεις ορεινές περιοχές μέχρι 4.000 μ. ύψος, ενώ το χειμώνα μετακινούνται σε απάνεμες, προφυλαγμένες περιφέρειες. Ξοδεύουν το μεγαλύτερο μέρος της ζωής τους στα δέντρα. Ζουν μαζί, σε μεγάλες ομάδες έως 600 ατόμων. Διασπώνται σε μικρότερες μόνο το χειμώνα, όταν η τροφή είναι σπανιότερη.

Τα αρσενικά κάθε ομάδας είναι πολύ περισσότερα από ό,τι θηλυκά. Έχουν το ένστικτο της εδαφικής κυριαρχίας και υπερασπίζονται την επικράτειά τους, κυρίως με κραυγές. Το φωνητικό τους ρεπερτόριο είναι ιδιαίτερα μεγάλο. Μερικές φορές κραυγάζουν σόλο, ενώ άλλοτε όλοι μαζί, σαν χορωδία.

Η διατροφή τους αποτελείται κυρίως από βελόνες δέντρων, μπουμπούκια από μπαμπού, καρπούς και φύλλα. Για την αφομοίωση αυτών των δύσπεπτων τροφών έχουν αναπτύξει ένα πολύ-θάλαμο στομάχι.

Η πρόκληση για το ζευγάρι ξεκινά από το θηλυκό. Μόλις κάνει οπτική επαφή με το αρσενικό, τρέχει για λίγο μακριά και στη συνέχεια επιστρέφει, επιδεικνύοντας τα γεννητικά της όργανα. Αν το αρσενικό δείξει ενδιαφέρον, τότε ζευγαρώνουν.

Η περίοδος κύησης διαρκεί 200 ημέρες και τελειώνει με τη γέννηση ενός νεογνού στα τέλη της άνοιξης ή νωρίς το καλοκαίρι. Τα νεαρά ζώα ωριμάζουν πλήρως σε περίπου έξι με επτά χρόνια.

Εξαιτίας των μικρών πληθυσμών τους και των δυσπρόσιτων περιοχών που διαβιούν, οι ζωολόγοι γνωρίζουν ελάχιστα σχετικά με διάρκεια ζωής τους.

Α. Τ.

Ποντικοκυνηγοί

Το επάγγελμα του ποντικοκυνηγού άνθισε ιδιαίτερα πριν μερικούς αιώνες. Εξακολουθεί ωστόσο να ασκείται και στις μέρες μας, με θήραμα ένα άλλο είδος ποντικών.

Γύρω στα 1600, οι κυνηγοί αρουραίων έπαιζαν σημαντικό ρόλο στην καταπολέμηση της πανούκλας, αυτής της τεράστιας μάστιγας της Ευρώπης του Μεσαίωνα. Ήταν ήδη γνωστό ότι η διάδοσή της γινόταν μέσω των ψύλλων των αρουραίων. Πρόκειται για τον μαύρο αρουραίο που ζούσε μεταξύ του πληθυσμού, διαπερνούσε τα ξύλινα σπίτια και κρυβόταν στο άχυρο όπου κοιμόντουσαν οι φτωχοί.

Η παρουσία των αρουραίων ήταν πολύ συχνό φαινόμενο. Οι περισσότεροι δεν αμφέβαλλαν ότι η πανώλη ήταν πράγματι απόλυτα συνδεδεμένη με αυτά τα ζώα. Περιέργως, υπήρχαν ωστόσο και μερικοί γιατροί οι οποίοι υπερασπίζονταν τους ψύλλους. Θεωρούσαν ότι τα συμπτώματά τους είναι ένα είδος φαρμάκου, καθώς προκαλούν αφαιμάξη του περίσσιου αίματος στον άνθρωπο!

Παρά τις αιρετικές απόψεις αυτών των γιατρών, η χρησιμοποίηση κυνηγών για την εξάλειψη των αρουραίων συνεχίστηκε. Πέρασε ωστόσο πολύς καιρός μέχρι να γίνει κοινή συνείδηση ότι αυτά τα τρωκτικά προκαλούν την πανώλη, ώστε το κυνήγι τους να γενικευτεί.

Το κυνήγι των αρουραίων έχει εμπνεύσει πολλούς συγγραφείς, κυρίως παραμυθά-

δες, γεγονός που καταδεικνύει τη σημασία αυτού του επαγγέλματος.

Το πιο γνωστό σχετικό παραμύθι είναι ένας γερμανικός θρύλος, γνωστός κυρίως από την διήγηση των αδερφών Γκριμ, με τίτλο Ο κυνηγός των αρουραίων του Hameln.

"Η ζωή ήταν εύκολη για τους ανθρώπους του Χάμελν στη Γερμανία. Οι φτωχοί δεν ήταν πάρα πολύ φτωχοί και οι πλούσιοι είχαν πολύ περισσότερα από όσο χρειάζονταν. Αντί όμως να είναι ευτυχισμένοι, οι άνθρωποι

ήταν εγωιστές και η μόνη τους σκέψη ήταν η διασκέδαση. Τότε ήταν που ένα φρικτό γεγονός εμφανίστηκε στο Χάμελν... Παραμονές Χριστουγέννων του 1283 και οι κάτοικοι προετοιμάζονταν εντατικά για τη γιορτή. Παντού αιωρούνταν μυρωδιές αλλαντικών, ψητές γαλοπούλες, κέικ, τάρτες που ψήνονταν.

Μέσα σε όλη αυτή τη φασαρία, κανείς να

παρατήρησε ένα αρουραίο που γλιστρούσε μέσα από τις πύλες της πόλης. Ακολούθησε ένας άλλος, κι άλλος, κι άλλος... Μετά από πέντε λεπτά οι αρουραίοι έγιναν εκατό και μετά από μια ώρα περισσότεροι από χίλιοι. Σύντομα κυριεύτηκε ολόκληρη η πόλη. Οι αρουραίοι γλιστρούσαν κάτω από

τις πόρτες, σκαρφάλωναν στις υδρορροές και έπεφταν κατά δεκάδες στις καπνοδόχους. Οι άνθρωποι προσπαθούσαν μάταια να σώσουν κάποια τρόφιμα, αλλά οι αρουραίοι καταβρόχχιζαν τα πάντα. Σύντομα δεν

"Ο κυνηγός των αρουραίων του Χάμελν" οδηγεί τα παιδιά στο βουνό παίζοντας το φλάουτο.

είχε μείνει τίποτα ούτε για τη γιορτή. Μέχρι που κατασπάραζαν μαξιλάρια, βιβλία, καρέκλες, εξόντωναν τις γάτες. Μάταια οι κάτοικοι προσπάθησαν να τα εξοντώσουν με ποντικοφάρμακα. Καταβρόχθιζαν το δηλητήριο σαν να ήταν ζάχαρη. Στην απόγνωσή του, ο Δήμαρχος επικήρυξε τα ποντίκια αντί χίλιων χρυσών νομισμάτων. Όποιος κατάφερε να απαλλάξει την πόλη από τους αρουραίους θα λάβαινε αυτό το ποσό.

Τότε ήταν που εμφανίστηκε στο Χάμελν ένας αλλοδαπός με ένα φλάουτο στο χέρι. Δήλωσε ότι ήταν κυνηγός αρουραίων και υποσχέθηκε πως αν του καταβαλλόταν το παραπάνω ποσό θα απελευθέρωνε την πόλη από τους εισβολείς. Μόλις έκλεισε η συμφωνία, άρχισε να παίζει στο φλάουτο μια παράξενη μελωδία. Τότε, όλα τα ποντίκια άρχισαν να βγαίνουν από τα σπίτια, να τον ακολουθούν, και να τραβούν προς το ποτάμι όπου ο ξένος τα οδηγούσε. Τελικά, ποντίκια και αρουραίοι πνίγηκαν όλα.

Όμως οι κάτοικοι του Χάμελν αθέτησαν τη συμφωνία και αρνήθηκαν να του καταβάλλουν το ποσό. Φανερά θυμωμένος και χωρίς να πει τίποτα, ο κυνηγός αρουραίων αποχώρησε. Επέστρεψε όμως στις 26 Ιουνίου, πάντα με τη στολή του κυνηγού και πάντα με το φλάουτο στο χέρι. Μόλις έφτασε στην κεντρική πλατεία άρχισε να παίζει μία διαφορετική, εξίσου παράξενη μελωδία.

Αυτή τη φορά άρχισαν να τον ακολουθούν όλα τα παιδιά κάτω των τεσσάρων ετών. Τα οδήγησε προς ένα βουνό, όπου εκεί εξαφανίστηκαν. Το βουνό πήρε έκτοτε το όνομα "βουνό με τις κούκλες", ενώ σε κάποιο σημείο του έχουν τοποθετηθεί δύο τεράστιες μακρόστενες πέτρες, σε σχήμα Σταυρού."

Στην εποχή μας δεν υπάρχουν πια κυνηγοί αρουραίων. Αντικαταστάθηκαν από κυνηγούς μοσχοπόντικων. Όχι πια για την εξάλειψη των επιδημιών, αλλά για τις ζημιές που προκαλούν σε καλλιέργειες και στη σταθερότητα παράκτιων εδαφών. Οι μοσχοπόντικες δημιουργούν υπόγεια δίκτυα που απειλούν τα αναχώματα.

Είναι γνωστό ότι την άνοιξη του 1905, επιστρέφοντας ένας Τσέχος πρίγκιπας από ένα ταξίδι κυνηγιού στην Αλάσκα, έφερε μαζί του τρία ζεύγη μοσχοπόντικες. Τα έβαλε σε δύο λίμνες κοντά στο Πράγα και, μετά από είκοσι χρόνια, η μισή Ευρώπη ήταν γεμάτη από αυτά τα ζώα.

Όστόσο, μετά την ανακάλυψη ότι οι μοσχοπόντικες υπονομεύουν φράγματα και αναχώματα, πολλαπλασιάζονται γρήγορα, υπονομεύουν τις όχθες του ποταμού και, ως φυτοφάγα, λεηλατούν τις καλλιέργειες, προσπάθησε να απαλλαγεί από αυτά.

Ο μοσχοπόντικας οφείλει το όνομά του σε ένα αδένα που αναδίδει ένα άρωμα μόσχου. Το χρώμα του είναι καφετί με γκριζα κοιλιά. Μοιάζει σαν διασταύρωση μεταξύ κάστορα, αρουραίου και κουνελιού. Το μέσο μήκος του είναι περίπου 30 εκ. και ζυγίζει από 0.9 έως 1,8 κιλά. Τα μπροστινά πόδια του είναι κοντά και τα πίσω μεγάλα.

Ζει σε υπόγειες στοές, στις όχθες ποταμών. Η τροφή του αποτελείται από υδρόβια φυτά, ρίζες, αγρωστώδη φυτά και μερικές φορές ψάρια. Πλην της αλεπούς και του ανθρώπου, έχει λίγους φυσικούς εχθρούς.

Αναπαράγεται πολύ γρήγορα. Γεννά έξι μικρά 3 φορές το χρόνο, τα οποία τεκνοποιούν μετά από μόλις 5 μήνες.

Ιδιαίτερα στα χωριά της Ολλανδίας όπου το έδαφος είναι χαμηλότερο από το επίπεδο της θάλασσας και οι μοσχοπόντικες αποτελούν μεγαλύτερο πρόβλημα για τα αναχώματα, η παρουσία των κυνηγών τους είναι καθημερινό φαινόμενο, ιδιαίτερα τους μήνες Φεβρουάριο και Μάρτιο. Χρησιμοποιούν ειδικές παγίδες βάζοντας για δόλωμα κομμάτια από καρότα. Μερικές φορές ένας έμπειρος κυνηγός μπορεί να συλλάβει μέχρι και τριακόσια ζώα σε μία ημέρα.

Πάντως, στη χώρα μας δεν ακούστηκε ποτέ επαγγελμα "ποντικοκυνηγός"!

Λάκης Τσάκωνας

Μοσχοπόντικας

Ο πιο γνωστός ποντικοκυνηγός

Τα ιερά των Μουσουλμάνων

Μέκκα, Καάμπα και Μαύρη Πέτρα

Είναι γνωστό ότι η Μέκκα είναι η ιερή πόλη των Μουσουλμάνων. Όμως η Καάμπα είναι τα άγια των αγίων γι' αυτούς.

Η Καάμπα (= Κύβος, Εκ. 1) είναι ένα κυβόσχημο κτήριο στο κέντρο του πιο ιερού Τζαμιού του Ισλάμ, του Αλ Μασίντ αλ Χαράμ, στη Μέκκα της Σαουδικής Αραβίας (περιοχή της Χετζάζης). Είναι γνωστή και ως Καάμπα Μουαζάμα (Μέγας Κύβος), και είναι ο πιο ιερός μουσουλμανικός τόπος στον κόσμο. Θεωρείται ο "Οίκος του Θεού", αντίστοιχος με το σκηνώμα ή τα Άγια των Αγίων του Ιουδαϊσμού. Οι μουσουλμάνοι για να προσευχηθούν, σε όποιο σημείο του κόσμου κι αν βρίσκονται, στρέφονται προς την κατεύθυνση της Καάμπα.

Ένας από τους "πέντε πυλώνες" της πίστης του Ισλάμ απαιτεί κάθε μουσουλμάνος που έχει τη δυνατότητα, να μεταβεί για προσκύνημα στην Καάμπα τουλάχιστον μία φορά στη ζωή του. Πολλαπλά τμήματα του "χατζ" (προσκυνηματος) απαιτούν ο προσκυνητής να κάνει επτά φορές την περιφορά γύρω από την Καάμπα, σε μια αριστερόστροφη πορεία, αρχίζοντας από την "Μαύρη Πέτρα" (Εικ.2). Αυτή η κυκλική διαδρομή θεωρείται ότι αποδεικνύει την ενότητα των πιστών στη λατρεία

του Ενός Θεού, καθώς οι πιστοί κινούνται μαζί σε αρμονία γύρω από την "Κχάνα Καάμπα" ικετεύοντας το Θεό.

Αυτή η Μαύρη Πέτρα βρίσκεται στην νοτιοανατολική γωνία της Καάμπα. Είναι ένα ισλαμικό ιερό αντικείμενο το οποίο, σύμφωνα με τη μουσουλμανική παράδοση, ανάγεται στην εποχή του Αδάμ και της Εύας. Έπεσε από τον ουρανό για να υποδείξει στους πρωτόπλαστους το σημείο όπου έπρεπε να ανεγερθεί ένα βωμός. Παρά το ότι έχει θεωρηθεί από πολλούς ως μετεωρίτης, η πραγματική του προέλευση είναι άγνωστη.

Η Μαύρη Πέτρα λατρεύεται ήδη από τα χρόνια της προϊσλαμικής Αραβίας. Ο ίδιος ο προφήτης Μωάμεθ την είχε τοποθετήσει, ακέραια, στον τοίχο της Καάμπα, το 605, πέντε χρόνια πριν την πρώτη του Αποκάλυψη (εμφάνιση). Αργότερα, η πέτρα θρυμματίστηκε, και τα θραύσματα τοποθετήθηκαν στη σημερινή της θέση, μέσα σε ασημένιο πλαίσιο.

Η Μαύρη Πέτρα είναι ένας μαύρος βράχος διαμέτρου 30 περίπου εκατοστών, και φέρει κοκκινωτές αποχρώσεις. Την έχουν αγγίξει με τα χέρια τους εκατομμύρια προσκυνητές. Πολλοί μάλιστα επιχειρούν να πλησιάσουν περισσότερο και να την

1. Η Καάβα και τα τεράστια πλήθη των προσκυνητών της

2. Η Μαύρη Πέτρα σε ασημένιο πλαίσιο, στον τοίχο της Καάβα

Ο Μέγας Κύβος απεικονίζεται σε γραμματόσημα πολλών μουσουλμανικών χωρών.

ασπασθούν, σε ανάμνηση του ασπασμού της από τον ίδιο τον Μωάμεθ. Σπάνια όμως πετυχαίνουν. Είναι πάντα τόσο μεγάλο το πλήθος, ώστε αρκούνται στο άγγιγμά της με το χέρι, σε κάποια από τις επτά στροφές του προσκύνηματος.

Η πιο ενδιαφέρουσα προσκυνηματική περίοδος στη Μέκκα είναι το προσκύνημα "Χατζ", όταν εκατομμύρια προσκυνητές συγκεντρώνονται εκεί

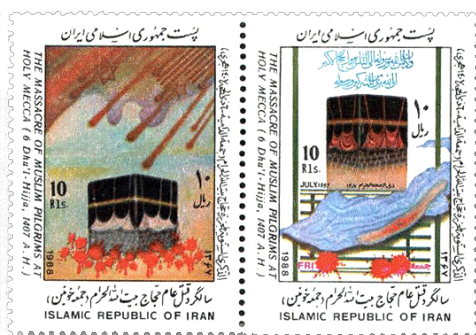
μία συγκεκριμένη ημέρα, για να κυκλώσουν το κτίριο. Αναφέρεται ότι το 2013, ο αριθμός των προσκυνητών που προέρχονταν από χώρες εκτός Σαουδικής Αραβίας για να συμμετάσχουν στο "Χατζ", ήταν επίσημα 1.379.531, ενώ η Σαουδική Αραβία ανέφερε ότι το 2014 χορήγησε 1.389.053 άδειες για διεθνείς προσκυνητές και 63.375 για τους κατοίκους της χώρας.

Το 1987, στις 31 Ιουλίου, κατά τη διάρκεια του προσκύνηματος "Χατζ" στη Μέκκα, συνέβη ένα τραγικό γεγονός, εξαιτίας της σύγκρουσης μεταξύ Σιητών διαδηλωτών και δυνάμεων ασφαλείας της Σαουδικής

Αραβίας. Αυτή η σύγκρουση έγινε αφορμή για να οδηγηθούν στο θάνατο 400 άνθρωποι. Ήταν αποτέλεσμα μιας κλιμακούμενης έντασης που είχε δημιουργηθεί μεταξύ Ιρανών Σιητών και Σαουδαράβων Σουνιτών.

Από το 1981, Ιρανοί προσκυνητές πραγματοποιούσαν κάθε χρόνο στη Μέκκα διαδήλωση εναντίον του Ισραήλ και των ΗΠΑ. Όμως, το 1987, η Αστυνομία και η Εθνική Φρουρά της Σαουδικής Αραβίας απέκλεισαν μέρος της διαδρομής που προγραμματίζαν οι διαδηλωτές. Αυτό οδήγησε τα δύο μέρη σε βίαιη σύγκρουση, με συνέπεια την πρόκληση πανικού και το θλιβερό αποτέλεσμα της απώλειας τόνων ζώων. Ο τελικός απολογισμός ήταν 275 Ιρανοί προσκυνητές νεκροί, 85 Σαουδαράβες αστυνομικοί και 42 προσκυνητές άλλων εθνικοτήτων. Υπάρχουν ωστόσο και πηγές που ανεβάζουν τις απώλειες σε τουλάχιστον 400.

Παντελής Λεούσης

Έκδοση του Ιράν για την επέτειο του αιματοκυλίσματος της Μέκκας το 1987.

μία και η Εθνική Φρουρά της Σαουδικής Αραβίας απέκλεισαν μέρος της διαδρομής που προγραμματίζαν οι διαδηλωτές. Αυτό οδήγησε τα δύο μέρη σε βίαιη σύγκρουση, με συνέπεια την πρόκληση πανικού και το θλιβερό αποτέλεσμα της απώλειας τόνων ζώων. Ο τελικός απολογισμός ήταν 275 Ιρανοί προσκυνητές νεκροί, 85 Σαουδαράβες αστυνομικοί και 42 προσκυνητές άλλων εθνικοτήτων. Υπάρχουν ωστόσο και πηγές που ανεβάζουν τις απώλειες σε τουλάχιστον 400.

"Ο νόμος της ελεύθερης γέννησης"

Το 1871 ήταν μία σημαντική χρονιά για τους σκλάβους της Βραζιλίας. Ήταν τότε που ψηφίστηκε ο "Νόμος του Rio Branco" (από το όνομα του τότε πρωθυπουργού) ή "Νόμος της Ελεύθερης Γέννησης" που προέβλεπε ότι όλα τα παιδιά των σκλάβων μετά τη γέννησή τους θα ήταν ελεύθερα. Ο νόμος αυτός ανέτρεπε την παράδοση που ίσχυε στις ευρωπαϊκές αποικίες της Αμερικής, όπου τα μωρά που γεννιούνται από σκλάβες γυναίκες αποτελούσαν ιδιοκτησία των κατόχων των γυναικών. Αν και προορισμός του νόμου ήταν η σταδιακή κατάργηση της δουλείας, στην αρχή εφαρμόστηκε άνισα και όχι άμεσα σε όλη τη χώρα.

Το όμορφο και υψηλού συμβολισμού αυτό γραμματόσημο εκδόθηκε για τα εκατό χρόνια του "Νόμου του Rio Branco", του νόμου που αποτέλεσε το πρώτο βήμα για την κατάργηση της δουλείας στη Βραζιλία.

Για την ιστορία, η δουλεία σε αυτή τη χώρα καταργήθηκε ολοκληρωτικά στις 13 Μαΐου 1888.

Ένα παραμύθι που μοιάζει με ιστορία!

Μιχαήλ Στρογκόφ

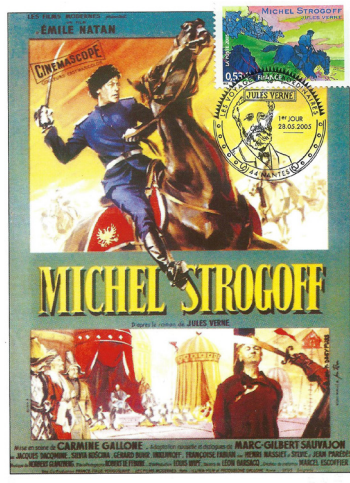
Βρισκόμαστε στα χρόνια της Ρωσικής Αυτοκρατορίας του τσάρου Αλεξάνδρου Β'. Η Σιβηρία δέχεται επίθεση από ορδές Τατάρων, κάτω από την αιγίδα του τρομερού Φεοφάρ Χαν και την ουσιαστική βοήθεια ενός Ρώσου προδότη, του τέως συνταγματάρχη του τσαρικού στρατού Ιβάν Ογκάρεφ. Ο Ογκάρεφ στοχεύει ιδίως στην κατάληψη του Ιρκούτσκ, της πρωτεύουσας της ανατολικής Σιβηρίας, όπου έχει αποκλειστεί ο αδελφός του τσάρου. Αυτός είχε στο παρελθόν εξορίσει και καθαιρέσει από τα αξιώματά του τον Ογκάρεφ, που τώρα δίψαγε για εκδίκηση. Έχοντας αφιρνδιάσει τους Ρώσους, οι Τάταροι προελαύνουν ραγδαία, χωρίς ουσιαστική αντίσταση. Στο πέρασμά τους μεταξύ άλλων κόβουν και τις τηλεγραφικές γραμμές, με αποτέλεσμα να αποκοπεί η Σιβηρία και το Ιρκούτσκ από το τσαρικό παλάτι.

Ο τσάρος, έχοντας γνώση για την προδοτική δράση του Ογκάρεφ και μη μπορώντας να τηλεγραφήσει, προστάζει τον αξιωματικό Μιχαήλ Στρογκόφ να παραδώσει ένα έγγραφο στον αδελφό του για να τον προειδοποιήσει σχετικά. Ο Στρογκόφ είναι μέλος της επίλεκτης μονάδας των αγγελιοφόρων του τσάρου. Καταγόμενος ο ίδιος από τη Σιβηρία, γνωρίζει όσο κανείς άλλος το

δρόμο και τις δυσκολίες για το Ιρκούτσκ. Για να μην τον ανακαλύψουν οι Τάταροι, ο Στρογκόφ ξεκινά το ταξίδι με πλαστή ιδιότητα, ως έμπορος με το όνομα Νικόλαος Κορπανώφ, σε ένα ταξίδι γεμάτο περιπέτειες και δράση, για την ολοκλήρωση του οποίου θα χρησιμοποιήσει τρένα, καράβια, κάρα, άλογα και τα πόδια του.

Στο δρόμο για το Ιρκούτσκ θα γνωρίσει την νεαρή Νάντια Φεντόρ, που έχει προορισμό την ίδια πόλη με σκοπό να συναντήσει τον εκεί εξόριστο πατέρα της, θα κάνει τη γνωριμία με δυο ξένους πολεμικούς ανταποκριτές που περιγράφουν την επιδρομή των Τατάρων, θα συλληφθεί από τους Τατάρους, θα τυφλωθεί, αλλά παρότι τυφλός θα δραπέτευσει και θα φτάσει στο Ιρκούτσκ. Εκεί θα συναντηθεί με το Μεγάλο Δούκα, θα ξαναβρεί το φως του, θα μονομαχήσει και θα σκοτώσει τον κακό Ογκάρεφ, θα παντρευτεί τη Νάντια και θα επιστρέψουν μαζί με τον πεθερό του στην πρωτεύουσα.

Αν δεν γνωρίζαμε ότι αυτή η ιστορία δεν είναι παρά το θέμα ενός ακόμα μυθιστορημάτων του Ιουλίου Βερν, η αχαλίνωτη όσο και προφητική φαντασία του οποίου μας έχει δώσει τόσα άλλα αριστουργήματα, θα νομίζαμε ότι πρόκειται

Κάρτα Μάξιμουμ από αφίσα ταινίας με θέμα το πασίγνωστο πααμύθι του Βερν.

Σκηνές από τις περιπέτειες του Μιχαήλ Στρογκόφ σε φεγιέ.

για ιστορικό γεγονός. Είναι τόσο συναρπαστική η αφήγηση και τόσες οι αλη-

Οι ορδές των Τατάρων προελαύνουν για την καταλάληψη του Ιρκούσκ!

θοφανείς λεπτομέρειες, ώστε διαβάζοντάς το κανείς ξεχνιέται και νομίζει ότι βρίσκεται μπροστά σε μερικές σελίδες της ιστορίας της μεγάλης αυτής χώρας, της Ρωσίας.

Η τεράστια δημοφιλία του έργου προξένησε το ενδιαφέρον του θεάτρου, του κινηματογράφου και της

Μέχρι και μετάλλιο προς τιμή του Μιχαήλ Στρογκόφ έκοψε η Γαλλία!

τηλεόρασης, ακόμα και των κινουμένων σχεδίων. Ειδικά για των κινηματογράφου έχουν γυριστεί 10 ταινίες, με πρώτη το 1908 και τελευταία το 1979.

Λάκης Τσάκωνας

Το Νησί των Ρόδων και τα "γραμματόσημά" του

Το Νησί των Ρόδων ήταν το όνομα που δόθηκε σε μια τεχνητή πλατφόρμα 400 μ² που επτέπλεε στην Αδριατική θάλασσα, 11.612 χλμ ανοικτά των ακτών της τότε ιταλικής επαρχίας του Φορλί και 500 μ. έξω από τα χωρικά ύδατα της Ιταλίας. Είχε επίσημη γλώσσα την εσπεράντο, είχε κυβέρνηση, δημιούργησε νόμισμα και δικά του γραμματόσημα, δεν αναγνωρίστηκε όμως ποτέ επισήμως από οποιαδήποτε χώρα στον κόσμο. Στην εσπεράντο, λεγόταν Insulo de la Rozoj και η επίσημη ονομασία του ήταν Esperanta Respubliko de la Insulo de la Rozoj (Εσπεραντική Δημοκρατία της Νήσου των Ρόδων). Χρησιμοποίησε την Εσπεράντο για να ορίζεται σαφώς η κυριαρχία και η ανεξαρτησία του Νησιού των Ρόδων από τη Δημοκρατία της Ιταλίας, καθώς και για να τονιστεί ο διεθνής χαρακτήρας της.

Το νησί-πλατφόρμα κατασκευάστηκε από τον Μπολονέζο μηχανικό Giorgio Rosa την 1η Μαΐου 1968 και αυτοανακηρύχτηκε ανεξάρτητο κράτος.

Στις 26 Ιουνίου 1968 κατέλαβε το νησί η αστυνομία, υπέστη Ναυτικό αποκλεισμό και το Φεβρουάριο του 1969 κατεδαφίστηκε.

Το επεισόδιο ξεχάστηκε σιγά-σιγά, θεωρούμενο εδών και δεκαετίες απλώς ως μια προσπάθεια "αστικοποίησης" της θάλασσας για την απόκτηση εμπορικών ωφελειμάτων. Μόνο από την πρώτη δεκαετία του 2000 έγινε αντικείμενο έρευνας ενός ντοκιμαντέρ που εστιάστηκε κυρίως στην ουτοπική πρωτοτυπία του εγχειρήματος.

Τα έξι γραμματόσημα που εξέδωσε δεν κυκλοφόρησαν ούτε χρησιμοποιήθηκαν ποτέ. Μην τα αναζητήσετε.

Π. Λ.

"Βυθίσατε το Μπίσμαρκ!" Το τέλος ενός υπερήφανου πλοίου.

Το Bismarck (1) ήταν ένα από τα πιο διάσημα πολεμικά πλοία που κατασκευάστηκαν ποτέ. Για τον επανεξοπλισμό της Γερμανίας, τα σχέδια του Χίτλερ πρόβλεπαν τη δημιουργία ενός Ναυτικού που θα ήταν μια πραγματική πρόκληση για το Βρετανικό Βασιλικό Ναυτικό.

Η ναυπήγηση του θωρηκτού Μπίσμαρκ άρχισε το 1936 και η καθέλκυση έγινε στις 14 Φεβρ. 1939. Με εκτόπισμα 41.700 τόνων (κενό), 50.900 τόνων (έμφορτο) και ταχύτητα 30 κόμβων, ήταν εκείνη την εποχή το μεγαλύτερο πλοίο στον κόσμο.

Αντίθετα με τους Βρετανούς, οι Γερμανοί δεν είχαν καταφέρει να αναπτύξουν ένα κανόνι ικανό να επιτύχει στόχους, τόσο στον αέρα όσο και στο έδαφος. Γι' αυτό και ένας σημαντικός δευτερεύων εξοπλισμός του Μπίσμαρκ αποτελείτο από ζεύγη κανονιών των 150 και 105 χιλιοστών. Ο βαρύς οπλισμός του αποτελείται από 8 κανόνια των 380 χλ.

Ο ελαφρύς εξοπλισμός του παρουσίαζε εντούτοις ελλείψεις, καθώς αρκετές ζωτικής σημασίας γραμμές δεν προστατεύονταν, με αποτέλεσμα την ταχεία απώλεια επικοινωνίας της γέφυρας με τους κύριους πυργίσκους.

Το θωρακισμένο κατάστρωμα ήταν τοποθετημένο πολύ χαμηλά και η καρίνα πρόσφερε καλή σταθερότητα στο πλοίο, σχηματίζοντας έτσι μια εξαιρετικά καλά προστατευμένη πλατφόρμα. Το Μπίσμαρκ θεωρείτο η ανίκητη και αβύθιστη ναυαρχίδα του πολεμικού ναυτικού.

Στο κατάστρωμα υπήρχαν επίσης τέσσερα υδροπλάνα Arado Ar 196 (2) που

μπορούσαν να απογειωθούν μέσω του πρυμναίου καταπέλτη του πλοίου. Για να επιστρέψουν, προσθαλασσώνονταν και τα ανέβαζαν στο πλοίο με τη βοήθεια γερανού.

Η ακτίνα δράσης του Μπίσμαρκ ξεπερνούσε τα 16.000 χλμ., με ταχύτητα 19 κόμβων.

Το πλήρωμα αποτελείτο από 103 αξιωματικούς και 1962 άτομα πλήρωμα. Κυβερνήτης τοποθετήθηκε ο πλοίαρχος Ernst Lindemann, ένας αξιωματικός που διακρινόταν για τη νεανική του εμφάνιση, τη σιδερένια θέληση και τη μεγάλη πειθαρχία.

Λόγω της βρετανικής ναυτικής υπεροχής, το Γερμανικό Ναυαρχείο είχε αποφασίσει να αποφύγει μια άμεση αντιπαράθεση στη θάλασσα και να επικεντρωθεί στην καταστροφή των συμμαχικών εμπορικών πλοίων.

Στις 19 Μαΐου 1941, το Μπίσμαρκ και το βαρύ καταδρομικό Prinz Eugen (3) διατάχθηκαν να αφήσουν το Gotenhafen (τώρα Gdynia) της ανατολικής ακτής και να περιπλανηθούν στον Ατλαντικό για να βουλιάξουν βρετανικά εμπορικά σκάφη. Η γερμανική νηοπομπή, υπό τις διαταγές του Ναυάρχου Günther Lütjens που βρισκόταν στο κατάστρωμα του Μπίσμαρκ, εντοπίστηκε από ένα σουηδικό καταδρομικό. Παρά την ουδετερότητα της Σουηδίας, η πληροφορία έφτασε αμέσως στη βρετανική πρεσβεία. Η RAF έστειλε αεροπλάνα στη νορβηγική ακτή όπου ανακάλυψαν τη Γερμανική μοίρα στο φιόρδ, κοντά στο Μπέργκεν.

Την αυγή της 21 Μαΐου 1941, η γερμανική μοίρα έπλεε προς τα βόρεια του Ατλαντι-

1. Το θωρηκτό Bismarck

2. Υδροπλάνο Arado Ar 196

3. Καταδρομικό Prinz Eugen

4. HMS Suffolk

κού Ωκεανού, μέσω του στενού της Δανίας, μεταξύ Γροιλανδίας και Ισλανδίας. Τα βρετανικά καταδρομικά *HMS Suffolk* (4) και *HMS Norfolk* που περιπολούσαν στην περιοχή, εντόπισαν τα γερμανικά πλοία και τα ακολούθησαν σε ασφαλή απόσταση. Εν τω μεταξύ, τα καταδρομικά *HMS Hood* (5) και το *HMS Prince of Wales* (6) έφτασαν και αυτά στο σημείο το πρωί της 24 Μαΐου 1941 και άνοιξαν αμέσως πυρ.

Η μάχη ενάντια στο σύγχρονο και δυναμικά θωρακισμένο Μπίσμαρκ φαινόταν χαμένη εκ των προτέρων. Πράγματι, σε κάποια από τις ανταλλαγές πυρών, το *HMS Hood* χτυπήθηκε στην αποθήκη των πυρομαχικών κάτω από τον πυργίσκο Χ, με αποτέλεσμα μια τεράστια έκρηξη. Το πλοίο κόπηκε στα δύο και βυθίστηκε αμέσως. Μόνο τρία από τα 1418 μέλη του πληρώματος διασώθηκαν. Το άλλο, το *HMS Prince of Wales*, βλήθηκε τέσσερις φορές από το Μπίσμαρκ και τρεις φορές από το *Prinz Eugen*, αλλά κατάφερε να φέρει τρία πλήγματα στο Μπίσμαρκ, καταστρέφοντάς του μια δεξαμενή καυσίμου.

Το *Prince of Wales*, πληγωμένο σοβαρά, έπρεπε να διακόψει τη ναυμαχία και να διαφύγει, υπό την κάλυψη προπετάσματος καπνού. Τα κατάφερε καθώς το Μπίσμαρκ ήταν αναγκασμένο να πλέει πιο αργά λόγω της έλλειψης καυσίμων.

Στις 24 Μαΐου, αργά το απόγευμα, ο καπετάνιος του Μπίσμαρκ αποφασίζει να πλεύσει στην αποβάθρα του ακρωτηρίου του Σεν Ναζέρ (Γαλλία), τη μόνη που μπορούσε να φιλοξενήσει το θωρηκτό. Μετά από διαβούλευση με το γερ-

μανικό Ναυαρχείο, αποφασίστηκε το *Prinz Eugen* να χωρίσει από το Μπίσμαρκ και να συνεχίσει μόνο του το κυνήγι των εμπορικών στον Ατλαντικό. Μέσα από ένα τεχνητό σύννεφο ομίχλης και με έξυπνες μανούβρες, το *Bismarck* κατάφερε να ξεγελάσει τους Βρετανούς, επιτρέποντας τη διαφυγή του *Prinz Eugen*.

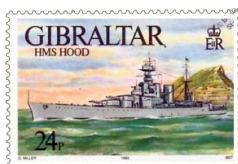
Αργά το βράδυ της 24 Μαΐου 1941, πραγματοποιήθηκε αεροπορική επίθεση από εννέα αεροσκάφη τύπου *Swordfish* (ξιφίας) (7) που απογειώθηκαν από το από *HMS Victorious* (8). Η επίθεση ξεκίνησε γύρω στις 23:30 χωρίς να προκαλέσει μεγάλες ζημιές. Μετά από αυτήν την επίθεση, οι Βρετανοί έχασαν κάθε επαφή του ραντάρ τους με το Μπίσμαρκ.

Η δραματική απώλεια του *HMS Hood* δημιούργησε μεγάλο σοκ στην Αγγλία και αυτός είναι ο λόγος που ο Τσόρτσιλ έδωσε τη γνωστή εντολή: “*Sink the Bismarck!*” (Βυθίσατε το Μπίσμαρκ).

Αμέσως άρχισε η εναέρια αναζήτηση και δύο υδροπλάνα *Catalina* (9), απογειώθηκαν από τη βάση τους στη Βόρειο Ιρλανδία.

Στις 26 Μαΐου του 1941, γύρω 10:30 π.μ., ένα από τα *Catalina* ανακάλυψε το Μπίσμαρκ και το ίδιο απόγευμα, 15 αεροπλάνα *Fairey Swordfish* (10) απογειώθηκαν από το αεροπλανοφόρο *HMS Ark Royal* (11) για να του επιτεθούν. Η επίθεση άρχισε στις 20:47. Μια τορπίλη του *Swordfish* κτύπησε την πρύμνη, κοντά το πηδάλιο, με αποτέλεσμα αυτό να μπλοκαρισθεί και το Μπί-

σμαρκ να περιγράφει ανεξέλεγκτα μεγάλους κύκλους.

5. HMS Hood 6.

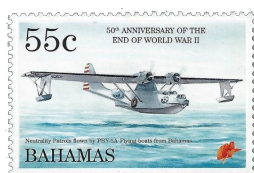
6. HMS Prince of Wales

7. Αεροσκάφος Swordfish

8. HMS Victorious

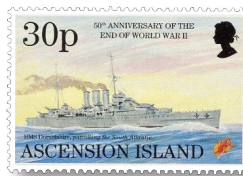
9. Υδροπλάνο Catalina

10. Fairey Sfordfish

11. HMS Prince of Wales

12 και 12α. HMS Dorsetshire. 13. Το Bismarck βυθισμένο (φωτογράφιση βυθοσκάφους). Δεξιά, το πολωνικό αντιτορπιλικό Piorun που συμμετείχε την καταδίωξη του Bismarck. Αριστερά του γραμματοσήμου, τμήμα της διαδρομής καταδίωξης.

Ο Ναύαρχος Lütgens που βρισκόταν στο κατάστρωμα του Μπίσμαρκ, ανέφερε προς το Ναυαρχείο: "Το πλοίο είναι ακυβέρνητο. Θα αγωνιστούμε μέχρι την τελευταία οβίδα".

Καθώς το Μπίσμαρκ είναι τραυματισμένο σοβαρά, τα βρετανικά καταδρομικά το πλησιάζουν όλο και περισσότερο. Όμως η τελική μάχη θα ξεκινήσει τα ξημερώματα του επόμενου πρωινού. Το Μπίσμαρκ θα αρχίσει να σφυροκοπιέται από τέσσερα βρετανικά καταδρομικά που θα του προκαλέσουν τεράστιες ζημιές.

Τότε, αντιλαμβανόμενος ο πλοίαρχος ότι το τέλος ήταν αναπόφευκτο, έδωσε διαταγή στο πλήρωμα να βυθίσει το Μπίσμαρκ, για να μην πέσει στα χέρια του εχθρού. Την ίδια στιγμή που άρχισαν οι εκρήξεις στο θωρηκτό, τρεις τορπίλες από το HMS

"Βύθιση του Bismarck"

Dorsetshire (12) βρήκαν στόχο, επιταχύνοντας το τέλος του. Αμέσως μετά το Μπίσμαρκ εξαφανίστηκε στα κύματα. Ήταν 10:39 της 27ης Μαΐου 1941 (13).

Περισσότερα από 800 μέλη του πληρώματος πήδηξαν στο νερό και τα βρετανικά πλοία άρχισαν να διασώζουν τους ναυαγούς, μέχρι που ακούστηκε η φήμη ότι προσέγγιζαν την περιοχί γερμανικά υποβρύχια, προκαλώντας τη διακοπή της επιχείρησης διάσωσης και την αναχώρηση των βρετανικών πλοίων.

Το Bismarck σε δύο ακόμα εκδόσεις

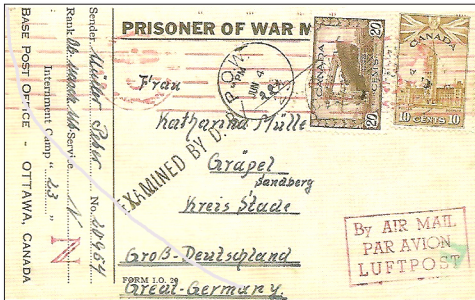
Μόνο 118 από τους 800 ναυαγούς διασώθηκαν. Ο συνολικός αριθμός των μελών πληρώματος που έχασαν τη ζωή τους ήταν 2091.

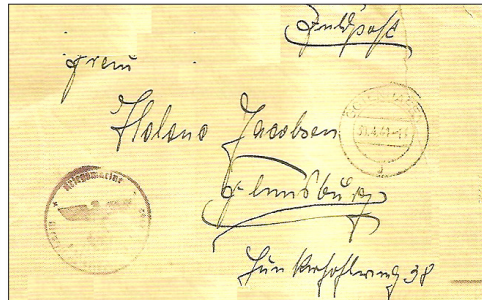
Πασιγνωστή η ταινία "Βυθίσατε το Μπίσμαρκ"!

"Το τέλος του Μπίσμαρκ" του Βέλγου Roger Callens.

Περιοδικό Belgaphil, Τεύχος 43, Ιούλιος 2016. Προσθήκης Π. Λ.

Επιστολή του Γερμανού μηχανικού Peter Müller, ενός από τους διασωθέντες από τους Βρετανούς,

Επιστολή της 31/04/1941 ενός από τα θύματα του Μπίσμαρκ, του μηχανικού Herbert Jacobsen.

Ο μπακλαβάς

Ο μπακλαβάς είναι χωρίς αμφιβολία το πιο διάσημο γλυκό της γειτονικής μας Τουρκίας. Τα μπακλαβατζιδικά της Κωνσταντινούπολης περιλαμβάνονται στους περισσότερο επισκέψιμους τόπους της ιστορικής μεγαλούπολης. Κανείς επισκέπτης δεν αφήνει να χαθεί η ευκαιρία από του να γευτεί ένα αυθεντικό "πολίτικο μπακλαβά". Διότι είναι σε όλους γνωστό ότι οι εξ ανατολών γείτονές μας είναι αυθεντίες στα "ανατολίτικα" γλυκά και ιδιαίτερα σε αυτό που μας απασχολεί σήμερα. Αυτό που και μόνο η αναφορά του ονόματός του γεμίζει το στόμα μας με μυρωδάτα σιρόπια, αρωματιστές κριτσανιστές κρούστες, μελωμένα αμύγδαλα, καρύδια, φιστίκια Αιγίνης...

Η προέλευση του μπακλαβά δεν είναι καλά τεκμηριωμένη, στη σημερινή του μορφή αναπτύχθηκε πιθανώς στην αυτοκρατορική κουζίνα του παλατιού Τοπ Καπί, στην Κωνσταντινούπολη. Είναι γνωστό ότι στις 15 κάθε μήνα του Ραμαζανιού, ο Σουλτάνος πρόσφερε στους Γενίτσαρους κομμάτια μπακλαβά, σε μια τελετουργική πομπή που με το όνομα "Baklava Alayı".

Υπάρχουν τρεις σχετικές εκδοχές για την προέλευση του μπακλαβά. Σύμφωνα με την πρώτη, πρόκειται για το ρωμαϊκό γλυκό placenta (= πλακούντας), όπως εξελίχτηκε μέσα από την Βυζαντινή κουζίνα. Ήταν πολλά στρώματα φύλλου ζύμης που είχαν ανάμεσά τους μείγμα από τυρί και μέλι, και αρωματίζονταν με φύλλα δάφνης. Τέλος, αφού το γλυκό ψηνόταν, το περιέχοναν με

μέλι.

Η δεύτερη εκδοχή έρχεται από την τουρκική παράδοση της κεντρικής Ασίας, με ένα είδος γλυκίσματος με στρωματώσεις ζύμης και η τρίτη με το γλύκισμα "lauzipaq" της Περσίας.

Σύμφωνα με τον Patrick Faas, ιστορικό της διατροφής, "Η ελληνική και η τουρκική κουζίνα είναι βασισμένες επάνω στην κουζίνα της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, που ήταν συνέχεια της Ρωμαϊκής. Η ρωμαϊκή κουζίνα είχε δανειστεί πολλά από τους αρχαίους Έλληνες. Ωστόσο η placenta (και ως εκ τούτου ο μπακλαβάς) έχει λατινική και όχι ελληνική καταγωγή".

Ο Χασάν Μπιν Μοχάμεντ αλ-Μπαγκνάντι (†1226), συντάκτης ενός πρώιμου βιβλίου μαγειρικής στην αραβική γλώσσα κατά την περίοδο των Αββασιδών, περιγράφοντας το περσικό γλυκό "lauzipaq" αναφέρει ότι "άλλοι λένε πως είναι όπως μπακλαβάς και άλλοι πως όχι". Το όνομα του lauzipaq προέρχεται από την αραμαϊκή λέξη "αμύγδαλο" και αναφέρεται σε μικρά κομμάτια από πάστα αμυγδαλού, τυλιγμένα σε πολύ λεπτά φύλλα κρούστας ("λεπτά σαν φτερά ακρίδας") και βουτηγμένα σε σιρόπι.

Όποια πάντως και να είναι η προέλευση του μπακλαβά, δεν πρόκειται να μας αλλάξει την καλή γνώμη που έχουμε γι' αυτόν. Είναι ο αδιαφιλονίκητος βασιλιάς των "σιροπιαστών"!

Λ. Τ.

Πόσα μπορεί να κάνει κανείς μέχρι τα 23 του χρόνια;

Γκέοργκ Μπύχνερ (1813-1837)

Γεννήθηκε σε ένα χωριό 550 κατοίκων, κοντά στο Ντάρμστατ της Γερμανίας. Μετά τις βασικές σπουδές του, το 1831 γράφτηκε στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου του Στρασβούργου, όπου ήρθε σε επαφή με τις ομάδες της δημοκρατικής αντιπολίτευσης. Το 1833 μετακόμισε στο Γκίσεν, για να ολοκληρώσει τις σπουδές του στο εκεί Πανεπιστήμιο. Συμμετείχε στην πολιτική αναταραχή και στη μεγάλη διαδήλωση της 27 Μαΐου 1832 στο νότο της Γερμανίας, ενάντια στα δεσποτικά καθεστώτα που κυβερνούσαν τα περισσότερα γερμανικά κρατίδια.

Τον Ιανουάριο του 1834 συνάντησε τον πάστορα Βάιντιγκ (Weidig), κυρίαρχη προσωπικότητα της αντιπολίτευσης, και άρχισαν μαζί τη έκδοση ενός αληθινά επαναστατικού φυλλαδίου, του *Αγγελιοφόρου της Έσσης* (Der Hessische Landbote), με στόχο την ενθάρρυνση της εξέγερσης των αγροτικών πληθυσμών.

Τον Μάρτιο του ίδιου έτους, ο Μπύχνερ, υπερασπιζόμενος τις σοσιαλιστικές ιδέες του, γίνεται συνιδρυτής της επαναστατικής μυστικής ένωσης "Η κοινωνία των δικαιωμάτων του ανθρώπου", παράρτημα της οποίας ιδρύει και στο Ντάρμστατ, όπου ζει η οικογένειά του. Ταυτόχρονα συνεχίζει τις σπουδές του στο Γκίσεν.

Από τον Οκτώβριο του 1834 άρχισε τη συγγραφή του δράματος *Ο Θάνατος του Δαντόν*. Ταυτόχρονα γράφει πύρινα πολεμικά άρθρα ενάντια στις αρχές που δημοσιεύονται σε σατιρικό περιοδικό της εποχής, προκαλώντας την οργή της λογοκρισίας. Στο μεταξύ, ο πάστορας Weidig, ο συνεργάτης του, συνελήφθη, βασανίστηκε και πέθανε στη φυλακή. Η σειρά του Büchner πλησίαζε.

Το 1835, εκδόθηκε ένταλμα σύλληψής του για προδοσία. Για να την αποφύγει κατέφυγε στο Στρασβούργο, όπου παρουσιάστηκε με άλλο όνομα. Αναγκασμένος να μείνει ήσυχος καθώς η αστυνομία τον θεωρούσε ύποπτο για ανατρεπτικές δραστηριότητες, τελείωσε σε λιγότερο από δύο μήνες τον *Θάνατο του Δαντόν*, έργο που για πολλές δεκαετίες θεωρείτο ακατάλληλο για να ανέβει στη σκηνή. Ανέβηκε για πρώτη φορά μόλις το 1902, και έκτοτε θεωρείται ως ένα από τα μαργαριτάρια της διεθνούς δραματουργίας.

Στο ίδιο διάστημα, μετέφρασε δύο έργα του Βίκτωρα Ουγκώ: την *Λουκρητία Βοργία* και τη *Μαρία Τυντόρ*.

Ακολούθησε η νουβέλα *Λεντς*, εμπνευσμένη από την τραγική προσωπικότητα του μεγάλου δραματουργού Jakob Lenz, μαθητή του Καντ και παιδικού φίλου του Γκέτε.

Ανήσυχος πνεύμα πάντα, συνέχισε κάνοντας επιστημονικές έρευνες, με κατεύθυνση τη βιολογία. Το 1836 έγινε ανεπισημόν μέλος της Εταιρείας Φυσικής Ιστορίας του Στρασβούργου και με τη διατριβή του *Το νευρικό σύστημα του μπαρμπουνιού* πήρε διδακτορικό από το Πανεπιστήμιο της Ζυρίχης. Ταυτόχρονα άρχισε την επεξεργασία της πρώτης εκδοχής της κωμωδίας *Λεόντιος και Λένα*.

Τέλη του 1836, ο Büchner μετακόμισε στην Ζυρίχη όπου του προσφέρθηκε θέση Επίκουρου Καθηγητή στην Ιατρική Σχολή. Θα είναι επίσης υπομήφιος για την έδρα της φυσικής ιστορίας στο Πανεπιστήμιο.

Ωστόσο, οι επιστημονικές και λογοτεχνικές δραστηριότητές του δεν τον εμποδίζουν να είναι σε τακτική επαφή με άλλους πολιτικούς

Ο Γκέοργκ Μπύχνερ και σκηνή από τον *Βούτσεκ*

Έκδοση για τα 200^α γενέθλια του Μπύχνερ

Άλμπαν Μπεργκ,
συνθέτης της όπερας **Βούτσεκ**.

πρό-
σφυ-
γες.

Τον ίδιο χρόνο άρχισε να γράφει τον *Βούτσεκ* (Woyzeck), έργο εμπνευσμένο από την αληθινή ιστορία ενός απλού στρατιώτη που δολοφόνησε την ερωμένη του στη Λειψία το 1821. Ο *Βούτσεκ* δεν πρόλαβε να ολοκληρωθεί. Γι' αυτό και το τέλος του δράματος μας είναι άγνωστο όπως το φντάστηκε ο Μπίτχνερ. Αργότερα ανέλαβαν την ολοκλήρωσή του άλλοι.

Το Φεβρουάριο του 1837 έπεσε σοβαρά άρρωστος. Η διάγνωση ήταν "τυφοειδής λοίμωξη". Είδε για τελευταία φορά την αρραβωνιαστικιά του στις 17 Φεβρουαρίου και πέθανε στις 19 του ίδιου μήνα, σε ηλικία 23 ετών.

Όλα τα έργα του γνώρισαν και γνωρίζουν εκπληκτική επιτυχία. Ο *Woyzeck*, για παράδειγμα, μεταξύ άλλων έγινε όπερα από τον Αυστριακό Alban Berg (1922), όπερα από τον Manfred Gurlitt (1926), ταινία από τον Werner Herzog, θεατρική διασκευή από τον Hartford Stage σε σκηνοθεσία Richard Foreman, όπερα από τον Ούγγρο János Szász κλπ.

Αναρωτιέται κανείς: Πόσα πράγματα, αλήθεια, μπορεί να κάνει κανείς μέχρι τα 23 του χρόνια; Πότε πρόλαβε ο Μπίτχνερ να γίνει πανεπιστημιακός δάσκαλος, διάσημος συγγραφέας, επαναστάτης;

Δύσκολη η απάντηση.

Π. Λ.

"Μαύρο χαβιάρι": 25 αγώνες, 25 νίκες!

Είναι πράγματι το καλύτερο. Γεννήθηκε στην Αυστραλία, είναι αγγλικό καθαρόαιμο, εκγυμνάστηκε από κάποιον Peter Moody και αναβάτης του είναι ο Luke Nolen. Ήδη θεωρείται ως η καλύτερη φοράδα στην ιστορία των ιπποδρομιών της Αυστραλίας και ως ο καλύτερος δρομέας ταχύτητας του κόσμου για τα έτη 2010, 2011 και 2012.

"Άλογο της χρο-

νιάς" στην Αυστραλία το 2011 και το 2012, έκανε υπερήφανους τους φίλους των ιπποδρομιών αυτής της χώρας και δικαιολογεί απόλυτα το "πανάκριβο" όνομα που του δόθηκε: "Μαύρο Χαβιάρι"! Από τη δημοτικότητα αυτού του υπέροχου ζώου, ήταν επόμενο να επωφεληθούν και τα ταχυδρομεία. Δεν περιορίστηκαν μάλιστα σε ένα γραμματόσημο.

Έβγαλαν φύλλα με προσωπικά γραμματόσημα που απεικονίζουν τα βραβεία που κατέκτησε, κυκλοφόρησαν τευχίδια... και ότι άλλο ...φανταστεί ο νους σας!

Ακόμα και το εθνικό νομισματοκοπείο μπήκε στο παιχνίδι. Μαύρο χαβιάρι είναι αυτό!

Λ. Τ.

Το δελφίνι

Όλοι μας έχουμε ακούσει μια ιστορία για τα δελφίνια που διασώζουν ένα άτομο στον ωκεανό. Μια γρήγορη ματιά στα μέσα ενημέρωσης δείχνει ένα σημαντικό αριθμό ανθρώπων που ισχυρίζονται ότι έχουν ζήσει μια απίστευτη εμπειρία, στην οποία ένα δελφίνι ή μια ομάδα δελφινιών τους σώζει από τον κίνδυνο που ενέχει η θάλασσα, ακόμη και χωρίς να το συνειδητοποιήσει. Για χιλιάδες χρόνια, τα δελφίνια έχουν οικοδομήσει άριστη σχέση με τον άνθρωπο. Η νοημοσύνη τους είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένη και παρόμοια, σε ορισμένες απόψεις, με αυτή των ανθρώπων. Αυτά τα κητοειδή είναι γνωστά για την ευκινησία και την παιχνιδιάρικη συμπεριφορά τους, και αποτελούν ένα από τα πιο αγαπητά θηλαστικά. Ένα γελαστό δελφίνι, αποτελεί κοινό σήμα διαφόρων προϊόντων και επιχειρήσεων.

Το πιο γνωστό είδος δελφινιού είναι το ρινοδέλφινο. Χαρακτηριστικό του ένα "ενσωματωμένο χαμόγελο" που σχηματίζεται από την καμπυλότητα του στόματος. Είναι γνωστό από την παρουσία του και τις "παραστάσεις" που δίνει στα ενυδρεία όλου του κόσμου. Έχει γίνει επίσης αντικείμενο επιστημονικών μελετών λόγω της ευφύιας και της ικανότητάς της να επικοινωνεί με τη χρήση μιας σειράς

ήχων και υπερηχητικών παλμών.

Προσαρμόζεται καλύτερα στην αιχμαλωσία από το κοινό δελφίνι, ενώ διαθέτει τη μακρύτερη κοινωνική μνήμη όλων των μη ανθρώπινων ειδών. Διάσημο είδος δελφινιού είναι και η "φάλαινα δολοφόνος", ή Όρκα, η οποία είναι στην πραγματικότητα δελφίνι.

Τα δελφίνια μπορούν να ζήσουν είτε σε γλυκό, είτε σε αλμυρό νερό. Συναντώνται σε θάλασσα περιβάλλοντα σε όλο τον κόσμο, αλλά και σε μεγάλα ποτάμια, σε γλυκό νερό που μπορεί να απέχει αρκετές χιλιάδες χιλιόμετρα από τη θάλασσα.

Είναι γρήγοροι κολυμβητές και ικανοί άλτες. Τα ρινοδέλφια μπορούν να επιτύχουν ταχύτητες σχεδόν 30 χλμ/ώρα και να κάνουν άλματα έξω από το νερό που υπερβαίνουν τα 6 μέτρα.

Τα δελφίνια είναι σαρκοφάγα και τρέφονται με ψάρια, καλαμάρια και άλλα ασπόνδυλα. Ένα αξιοπερίεργο γεγονός είναι ότι κοιμούνται, ξεκουράζοντας μια πλευρά του εγκεφάλου τη φορά. Αυτό τους επιτρέπει να συνεχίσουν να ανεβαίνουν στην επιφάνεια για τον αέρα και να κρατούν ένα μάτι ανοιχτό για να προσέχουν τους θηρευτές. Έχουν επίσης αναπτυγμένο ένα σύστημα υπερήχων που χρησιμοποιούν για

Τα δελφίνια κατέχουν σημαντική θέση στην ελληνική αρχαιότητα και μυθολογία. Συνδέονται με αυτό ο Απόλλωνας, η Δήμητρα, η Αφροδίτη, ο Διόνυσος κ.ά. ολύμπιοι θεοί, απεκονίζεται σε ψηφιδωτά της Κνωσσού και ο Αριστοτέλης δίνει εκτενή περιγραφή της φυσιολογίας και ζωής των δελφινιών.

Τα δελφίνια είναι κοινωνικά ζώα και ζουν κατά ομάδες

να βρουν φαγητό και να περιηγηθούν σε μεγάλες αποστάσεις, χωρίς να χάνουν τον προσανατολισμό τους. Αυτή είναι μια φυσική έκδοση του γνωστού μας ραντάρ.

Ο κόλπος του Αμβρακικού έχει την υψηλότερη αναφερόμενη πυκνότητα των δελφινιών στη Μεσόγειο. Τα πλούσια σε θρεπτικά συστατικά νερά του κόλπου διατηρούν μια πλούσια βιοποικιλότητα όπου χαρισματικά ζώα -συμπεριλαμβανομένων θαλάσσιων χελωνών και ποικίλων θαλάσσιων πτηνών- μπορούν εύκολα να συναντηθούν. Την τελευταία δεκαετία, ωστόσο, ο αριθμός των δελφινιών στον κόλπο, όσο και γενικότερα στα ελληνικά ύδατα, έχει μειωθεί. Οι ερευνητές διαπίστωσαν ότι η μείωση αυτή συνδέεται με την υπεραλίευση.

Τα δελφίνια είναι κοινωνικά ζώα και παρουσιάζουν συμπεριφορές παρόμοιες με αυτές των ανθρώπων. Στην άγρια φύση συνήθως βοηθούν τους αδύναμους, βοηθώντας τους να φτάσουν στην επιφάνεια, ώστε να μπορούν να αναπνεύσουν. Τα θηλυκά είναι προστατευτικές μητέρες αφιερωμένες στους απογόνους τους ενώ διατρέφουν τα μικρά τους με μητρικό γάλα, ακόμη και για μεγάλο διάστημα μετά τον απογαλακτισμό.

Αλλά, γιατί τα δελφίνια σώζουν τους ανθρώπους, αν είναι ένα διαφορετικό είδος; Υπάρχουν πολλές θεωρίες που προσπαθούν να εξηγήσουν τον λόγο, αλλά μέχρι στιγμής κανένας δεν είναι ευρέως αποδεκτός.

Οι ερευνητές πιστεύουν ότι μερικές φορές η σχέση μεταξύ αν-

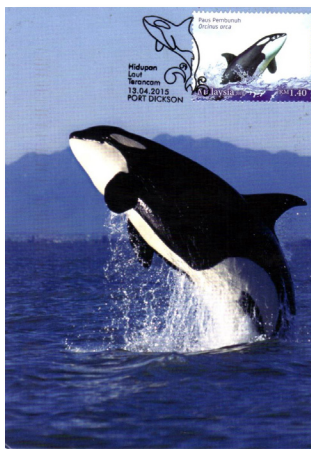
θρώπων και δελφινιών δεν έχει καμία σχέση με την ενσυναίσθηση και μάλλον είναι μια συμβιωτική σχέση βοήθειας-ανταμοιβής. Ένα δείγμα αυτού είναι η περίπτωση των δελφινιών που βοηθούν τους αλιείς να βρουν ψάρια, αφού, τελικά, αυτά τα κητοειδή λαμβάνουν ένα μέρος του λαμβανόμενου ψαριού. Το ερώτημα εδώ είναι γιατί άρχισαν να το κάνουν αν κανείς δεν τους διδάσκει;

Η πράξη της υπεράσπισης ανθρώπων από ένα ζώο που μπορεί να τους επιτεθεί, όπως καρχαρίες, είναι παρόμοιο με τη συμπεριφορά των μητέρων που προστατεύουν τα μικρά τους. Πολλοί αποκαμωμένοι κολυμβητές ή δύτες ισχυρίζονται ότι κρατήθηκαν και μεταφέρθηκαν στην επιφάνεια με τη βοήθεια ενός δελφινιού. Μια άλλη εξήγηση μπορεί να σχετίζεται με τη σύγκριση μεταξύ των χαρακτηριστικών του σώματος των δελφινιών και των ανθρώπων, δεδομένου ότι και τα δύο είναι ευφυή θηλαστικά. Χάρη στην αίσθηση της ανάκλησης, ένα δελφίνι μπορεί να ακούσει

τον καρδιακό παλμό και να συνειδητοποιήσει τότε ένα άτομο είναι αβοήθητο. Είναι η στιγμή που ενεργούν όπως το κάνουν με έναν σύντροφο.

Η σχέση δελφινιού και ανθρώπου θα παραμείνει ένα ακόμα μυστήριο της φύσης που, ίσως, στο μέλλον εξηγηθεί. Μέχρι τότε ο ναυτικός θα έχει πάντα παρά ένα δελφίνι να τον συνοδεύει στα ατέλειωτα ταξίδια του και να τον συντροφεύει στην μοναξιά του.

Δημήτρης Βαρελάς

Όρκα ή "φάλαινα δολοφόνος". Ανήκει και αυτή στην οικογένεια των δελφινίδων.

Τα δελφίνια, σύντροφοι των ναυτικών στα ταξίδια τους.

Γνωστή και η επιτυχημένη ταινία *Το παιδί και το δελφίνι* (συμπωματικό το ολλανδικό γραμματόσημο) που γυρίστηκε στην Ελλάδα και πρόβαλε τη χώρα μας. Επάνω, η Σοφία Λόρεν σε σκηνή από την ταινία.

Βότανα της ελληνικής γης

Σιδερίτης (Τσάι του βουνού ή μαλοτήρα)

Από τα σημαντικά βότανα της Ελληνικής χλωρίδας που χρησιμοποιείται για αφεψήματα είναι το Τσάι του βουνού (*Sideritis* sp.). Από τα 140 είδη που περιλαμβάνονται στο γένος αυτό και αυτοφύονται κυρίως στην λεκάνη της Μεσογείου (Κύπρο, Τουρκία, Συρία), ορισμένα είδη απαντούν και στην Ιαπωνία, Περου και Μεξικό. Στη χώρα μας βρίσκουμε 11 είδη με κυριότερο το *Sideritis raeseri*. Κάθε ψηλό βουνό φιλοξενεί και το αντίστοιχο είδος από όπου παίρνει και το όνομά του. Έτσι έχουμε Τσάι Ολύμπου, Παρνασσού, Ταύγету, Λευκών Ορέων, Ψηλορείτη (Τσάι της Κρήτης, ή Μαλοτήρα, ή καλοκοιμηθιά), Άθω -το οποίο έχει ιδιαίτερη γεύση-, Πίνδου (Τσάι βλάχικο) κλπ.

Διακρίνονται είδη ετήσια ή πολυετή, που ευδοκιμούν σε πετρώδεις, άγονες και ξηρές περιοχές με υψόμετρο πάνω από 1000 μ. Το ύψος του φυτού δεν ξεπερνά τα 40 εκ., ανθίζει τους καλοκαιρινούς μήνες ανάαπθξης, οπότε και συλλέγεται στην πλήρη άνθησή του.

Ήταν γνωστό στον Θεόφραστο (4^{ος} αι. π.Χ.) και Διοσκουρίδη (1^{ος} μ.Χ.) από τους αρχαίους χρόνους και πήρε το όνομα του από τον σίδηρο, μιας και η χρήση του θεράπευε τις πληγές που προκαλούσαν σιδερένια αντικείμενα και όπλα, αλλά και από το σχήμα του άνθους που μοιάζει με λόγχη, ή ακόμη διότι το φυτό χαρακτηρίζεται από υψηλή συγκέντρωση σιδήρου. Στην Κρήτη επικρατεί το κοινό όνομα μαλοτήρα με προέλευση από την Ενετική περίοδο κατοχής, και αποτελεί παραφθορά των λατινικών λέξεων (*male* + *tirare*) που σημαίνουν "τραβώ-έλκω το κακό".

Το αφέψημα που κατασκευάζεται από κορυφές βλαστών που φέρουν φύλλα και άνθη (δρόγη) αποκτά ιδιαίτερη γεύση όταν αραι-

ώνεται και γλυκαίνεται με μέλι. Θεωρείται θερμαντικό, διουρητικό, αντιφλεγμονώδες και καταπραυντικό πόνων, χωνευτικό, αντιοξειδωτικό, αλλά και ευεργετικό για τα αιμο-

φόρα καρδιακά αγγεία λόγω των χημικών συστατικών και αιθέριων ελαίων που περιέχει. Τελευταία ερευνάται η δράση του στην αντιμετώπιση της νόσου Αλτσχάιμερ. Τα άνθη του έχουν βέβαια, πέραν των άλλων, και μεγάλη μελισσοτροφική σημασία.

Καλλιεργείται πλέον σε διάφορες ορεινές περιοχές λόγω της μεγάλης εμπορικής ζήτησής του, πράγμα που συντελεί και στην προστασία του από την εξαφάνιση λόγω της αλόγιστης συλλογής, υπερβόσκησης κλπ.

Η μεγάλη βοτανική σημασία του αποδεικνύεται και από το γεγονός ότι ορισμένα είδη του γένους αυτού περιλαμβάνονται στον κατάλογο των απειλούμενων φυτών και αναφέρονται στην συνθήκη της Βέρνης ως φυτά που απαιτούν ιδιαίτερη προστασία.

Στην ανατολική πλαγιά του όρους Όθρυς βρίσκονται δυο χωριά (Βρύναινα και Κοκκωτοί) όπου η καλλιέργεια του βοτάνου απασχολεί αρκετούς παραγωγούς από την δεκαετία του '70. Σήμερα η ετήσια παραγωγή του υπερβαίνει τους 150 τόνους.

Η καλλιέργεια αυτή είναι συνέχεια της πατροπαράδοτης συλλογής του αυτοφυούς σιδερίτη που ευδοκίμωσε στην περιοχή, όπου μάλιστα η συγκομιδή άρχιζε συγκεκριμένη ημέρα του χρόνου μετά το κτύπημα της καμπάνας του χωριού που καλούσε τους κατοίκους να ξεκινήσουν για τη συλλογή του. Ήταν με άλλα λόγια ένα εθιμικό δρώμενο που κατέληξε στην προσοδοφόρο καλλιέργεια.

Το γιγάντιο πάντα

Το Γιγάντιο Πάντα είναι ογκώδες και δυνατό ζώο. Ζυγίζει κατά μέσο όρο 105 κιλά, μπορεί όμως να φτάσει και τα 125. Το μήκος του κυμαίνεται μεταξύ 1,50-1,80 μ.

Είναι φυτοφάγο και διαθέτει ισχυρά δόντια για τη μάσηση του μπαμπού. Μετά από μελέτη της οδοντοστοιχίας του (έχει 42 δόντια) οι επιστήμονες το κατέταξαν στην κατηγορία της αρκούδας. Ανήκει δηλαδή στην τάξη των σαρκοφάγων, ενώ τρέφεται κατά 95% με φυτά, κυρίως με βλαστούς του μπαμπού. Είναι ικανό να καταναλώσει μέχρι και 20 κιλά την ημέρα!

Εκτός από μπαμπού, τα ελεύθερα Γιγάντια Πάντα τρέφονται με διάφορα φυτά, άγριους βολβούς, ή ακόμα και κρέας με την μορφή

πουλιών, τρωκτικών ή ψοφιδιών.

Στη σεξουαλική ωριμότητά τους φτάνουν μεταξύ του 5ου και του 6ου έτους. Η αναπαραγωγή τους είναι δύσκολη διότι οι ετήσιες κατάλληλες αναπαραγωγικές ημέρες είναι λίγες. Στην αιχμαλωσία αναπαράγονται πολύ δύσκολα. Μόνο το 10% ζευγαρώνει. Γι' αυτό χρησιμοποιείται σχεδόν πάντα η μέθοδος της τεχνητής γονιμοποίησης.

Το προσδόκιμο ζωής των Γιγάντιων Πάντα σε αιχμαλωσία φτάνει τα 26 έως 30 χρόνια, ενώ στην άγρια φύση περιορίζεται σε 15-20. Ωστόσο ο αριθμός τους μειώνεται συνεχώς λόγω της υλοτομίας και της εκχέρσωσης των δασών από τους γεωργούς. Τόσο τα δάση από μπαμπού –η κύρια τροφή του– όσο και

γενικότερα το φυσικό του περιβάλλον μειώνονται συνεχώς.

Σε ελεύθερη κατάσταση υπάρχουν ακόμα μόλις 1600 άτομα και τα προγράμματα προστασίας και διάσωσης του είδους πολλαπλασιάζονται. Συνεχώς δημιουργούνται νέες ρεζέρβες για την προστασία τους στις κινεζικές επαρχίες του Σιτσουάν, Κανσού και Σανξί, ανατολικά του οροπεδίου του Θιβέτ όπου ζουν τα γιγάντια πάντα.

Σήμερα στην Κίνα αριθμούν 33 τέτοιες ρεζέρβες, ενώ προωθούνται σχετικά προγράμματα και σε άλλες χώρες.

→ Ας σημειωθεί ότι σταδιακά, αποκτά στην αγορά την εμπορική ονομασία "Σιδερίτης" έναντι του παλαιότερου "Τσάι του βουνού". Η διαφορά του από το απλό μαύρο τσάι συνίσταται στο ότι ο Σιδερίτης είναι ένα απλά αποξηραμένο βότανο χωρίς άλλη επεξεργασία, ενώ το μαύρο τσάι έχει υποστεί ζύμωση και επεξεργασία. Σήμερα μάλιστα παράγεται και σε μορφή έτοιμου αναψυκτικού που η ονομασία του θυμίζει την καταγωγή του και καταναλώνεται ως αναψυκτικό.

Γιάννης Σπαντιδάκης
Γεωπόνος - Κηποτέχνης

B. A.

Από τα πανάρχαια χρόνια, οι άνθρωποι που δεν ζούσαν κοντά σε ποτάμια ή λίμνες, επινόησαν την εξασφάλιση του αναγκαίου νερού μέσω των πηγαδιών. Το αρχαιότερο πηγάδι του κόσμου ανακαλύφθηκε στην Κύπρο, στην περιοχή της Κισσόνεργας, στην επαρχία της Πάφου. Χρονολογείται μεταξύ 10ης και 9ης χιλιετίας π. Χ. Εξίσου παλιό είναι αυτό που βρέθηκε κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας στην υφάλια πόλη Atlit Yam του Ισραήλ. Στην Ευρώπη, έχουν βρεθεί πλήθος πηγαδιών από την εποχή του χαλκού και του σιδήρου.

Τα χειροτεχνικά πηγάδια σκάβονται με τη δύναμη των χεριών από τον πηγαδά και τους βοηθούς του. Το πλάτος του πρέπει να είναι αρκετά μεγάλο ώστε να χωράει ο άνδρας που θα το διανοίγει και το βάθος του εξαρτάται από

εκείνο του υδροφόρου ορίζοντα και την σταθερότητα του εδάφους για τον κίνδυνο της κατάρρευσης των τοιχωμάτων. Όσο μεγαλύτερο είναι το άνοιγμα του πηγαδιού, τόσο καλύτερη είναι η ασφάλεια των εργαζομένων και τόσο καλύτερη απόδοση, καθώς η υδροφόρα επιφάνεια θα είναι μεγαλύτερη.

Για τη διάνοιξη ενός πηγαδιού χρειάζονται αρκετοί άνθρωποι: Ένας στο κάτω μέρος, ο οποίος σκάβει με την αξίνα και συγκεντρώνει το χώμα σε έναν κάδο. Ένας δεύτερος, στην επιφάνεια, ανεβάζει τον κάδο και τον επιστρέφει άδειο. Αν το προβλεπόμενο εύρος είναι πολύ μεγάλο, μπορεί στον

πυθμένα να εργάζονται και δύο άτομα, που εναλλάσσονται, με τον κασμά και το φτυάρι. Όταν η τρύπα φτάσει στον υδροφόρο ορίζοντα και γεμίζει με νερό, ο ανασκαφέας

Το βιβλικό πηγάδι του Ιακώβ και η Σαμαρείτισσα που δίνει στον Ιησού να πει (με τα μάτια δύο εικαστικών).

Συννηθισμένη εικόνα σε χώρες της Αφρικής

Από το πρωτόγονο πηγάδι για το πότισμα του κοπαδιού, στο χιστό μαγγάνι της Βόρειας Αφρικής και στην άντληση νερού με μοχλό-αντίβαρο.

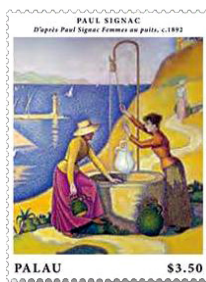
πρέπει να απομακρύνει το νερό στον άξονα εκκενώνοντας το συσσωρευμένο νερό.

Οι πηγαδάδες άλλων εποχών τοποθετούσαν ένα είδος ικριώματος κατασκευασμένου από τρεις κορμούς δεμένους μεταξύ τους στην επάνω άκρη και μηγμένους στο χώμα γύρω από την τρύπα που πηγαδιού. Στη μέση του ικριώματος κρεμούσαν μία τροχαλία για να διευκολύνεται η άνοδος του γεμάτου κουβά.

Μετά το σκάψιμο της τρύπας, έπρεπε να κτιστεί το χείλος και τα τοιχώματα του πηγαδιού, τόσο για να το φόβο των κατακρημνίσεων όσο και για να μη μολύνονται τα νερά. Οι πέτρες για το κτίσιμο κατέβαιναν με την ίδια διαδικασία, με τον κουβά ή το ζεμπίλι. Ήταν μια τέχνη δύσκολή και επικίνδυνη, και γινόταν από ειδικούς μαστόρους που πληρώνονταν αδρά.

Τα εμπόδια πολλά κατά τη διάνοιξη. Ρίζες δέντρων, απρόσμενοι βράχοι, νερά που ανέβλυζαν από τα τοιχώματα ή το πυθμένα, οπότε έπρεπε να τα αντλούν με τον κουβά για να συνεχίσουν.

Στα βαθύτερα πηγαδιά υπήρχε σκοτάδι και οι εργάτες δεν έβλεπαν να εργαστούν. Λάμπες δεν μπορούσαν να ανάψουν διότι η φωτιά

"Γυναίκες στο πηγάδι" Paul Signac (1892)

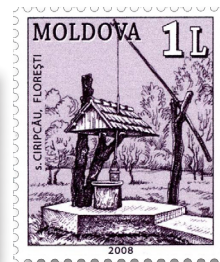
στο βάθος προκαλούσε αναπνευστικά προβλήματα και δεν ήταν λίγοι αυτοί που αγνόησαν αυτό τον κίνδυνο και έχασαν τη ζωή τους. Για το φωτισμό του πυθμένα χρησιμοποιούσαν μεγάλους καθρέπτες, ρίχνοντας στο εσωτερικό του πηγαδιού το φως του ήλιου με την μέθοδο της αντανάκλασης. Αλλά και το κάπνισμα απαγορευόταν αυστηρώς κατά την εκσκαφή, σ' όσους εργαζόνταν μέσα στο πηγάδι.

Όταν μεγάλωνε το βάθος και άρχιζε ο αέρας να μην ανανεώνεται και να χάνει το οξυγόνο, βρήκαν την μέθοδο να κατεβάζουν τον αέρα με ένα μεγάλο χωνί φτιαγμένο από ύφασμα αερόστατου ή σεντονιού. Αυτό το σήκωναν στον αέρα σαν το πανί των ιστιοφόρων, με ελαφρά κλίση προς το στόμιο του πηγαδιού. Επάνω σε αυτό το πανί, προσάρμοζαν ένα κωνοειδή σωλήνα-αγωγό από σεντόνι, ο οποίος κατέληγε στον πυθμένα του πηγαδιού, διοχετεύοντας καθαρό αέρα.

Διάνοιξη πηγαδιού ήταν μια τέχνη δύσκολη που απαιτούσε εξειδίκευση. Ο πηγαδάς ήταν αυτός που θα "έβρισκε" το νερό και θα αναλάβαινε την όλη επιχείρηση υπ' ευθύνη του. Αν τελικά δεν βρισκόταν

Η εικόνα του αλόγου που γυρίζει το μαγκάνι δεν ήταν ασυνήθιστη παλαιότερα, στην ελληνική ύπαιθρο.

Πηγαδιά με υπερκατασκευές λαϊκού αρχιτεκτονικού ενδιαφέροντος.

νερό, δεν αμειβόταν. Όλες οι μέχρι τότε δαπάνες ήταν εις βάρος του.

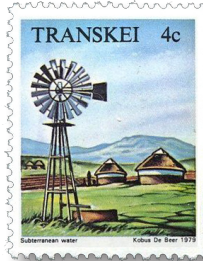
Μετά την κατασκευή του προστατευτικού τοιχώματος για ανθρώπους και ζώα (συνήθως 80 εκ. έως 1 μέτρου) και ενός περιφερειακού πεζουλιού, τοποθετούσαν επάνω στα πηγάδια μια κάλυψη, συνήθως από σανίδες και αργότερα από μεταλλικά φύλλα, για την προστασία του νερού από σκόνες, φύλλα δένδρων και για προστασία των ανθρώπων και κυρίως για τα παιδιά. Στην Ευρώπη αυτές οι καλύψεις γίνονταν συχνά περίτεχνες, με εντυπωσιακές υπερκατασκευές και ιδιαίτερο αρχιτεκτονικό χαρακτήρα.

Η άντληση γινόταν με την βοήθεια σχοινιού, έδεναν το αγγείο και το έριχναν μέσα στο πηγάδι και με το ίδιο το σχοινί το ανέβαζαν στην επιφάνεια. Συνήθως χρησιμοποιούσαν και καρούλια, παλάγκα, βίντσια, μάγκανα, ή ανέμες για να γίνεται πιο ευκολότερη η ανέλκυση του κουβά.

Στα πηγάδια που βρίσκονταν στις αυλές

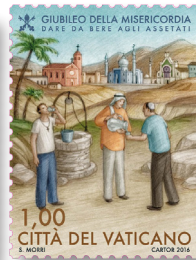
Χειροκίνητες αντλίες για δημόσια χρήση υπάρχουν ακόμα σε πολλές χώρες του Τρίτου Κόσμου.

Μεταλλικός ανεμόμυλος: Διακοσμούσε τοπία άλλων εποχών.

Ένας από τους παλαιότερους μηχανισμούς άντλησης νερού από πηγάδια

των σπιτιών, μετά το πέρας του χτισίματος, σειρά είχε ο σιδηρουργός ή μαγκανάς, που κατασκεύαζε το μαγκάνι, ή την ανέμη. Αυτά ήταν ένας κύλινδρος περίπου 20 εκ. και μήκους ανάλογα με την διάμετρο του πηγαδιού. Στα ένα άκρο του κυλίνδρου ήταν στερεωμένη η μανιβέλα, για βοηθάει τον χειριστή ν' ανεβάσει το φορτίο πιο εύκολα.

Εκτός από αυτούς τους τρόπους, πολλές άλλες μέθοδοι επινοήθηκαν για την άντληση του νερού, όπως χειροκίνητες, μηχανοκίνητες ή άλλες αντλίες που αντλούσανε το νερό με τη δύναμη ζώων, καθώς και με μοτέρ που χρησιμοποιούν ηλεκτρική ενέργεια.

Σήμερα οι τεχνικές διανοίξης πηγαδιών έχουν τελείως εκσυγχρονιστεί. Με τη βοήθεια της επιστήμης και της τεχνολογίας, οι διαδικασίες είναι πιο απλές και ο ανθρώπινος κόματος πολύ λιγότερος.

Παντελής Λεούσης

1, 2: Οι ανεμόμυλοι συνήθως χρησιμοποιούνται για την άντληση νερού. Κάποτε και για την άλεση σιτηρών. 3, 4: Αλλοτινές δημόσιες χειροκίνητες αντλίες νερού που σήμερα θαυμάζονται για την τέχνη τους.

Αχ! Αυτό το πλάνο...

Ο αρτοποιός: Περισσότερο ιερατικό αξίωμα παρά επάγγελμα....! (Από τη ΝΟΤΟΣ 2015)

1. ΑΠΟ ΤΟ ΣΙΤΑΡΙ ΣΤΟ ΨΩΜΙ

Η Καλλιέργεια του σιταριού

- 1.1.1 Ο βασιλιάς των δημητριακών
- 1.1.2 Καλλιέργεια και συγκομιδή
- 1.1.3 Διαχείρισης σιτηρών

Μια φορά και έναν καιρό - Οι Μύλοι

- 1.2.1 Μύλοι
- 1.2.2 Από το χρυσό σιτάρι στο λευκό χρυσό
- 1.2.3 Υποπροϊόντα ψωμιού

Παρασκευή του ψωμιού

- 1.3.1 Ζυμώνοντας
- 1.3.2 Διαπλάθοντας και διαμορφώνοντας τη ζύμη
- 1.3.3 Η ζύμη γίνεται ψωμί

2. ΤΟ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟ ΜΑΣ ΨΩΜΙ

Οι τεχνίτες που δουλεύουν χαράματα

- 2.1.1 Αρτοποιοί
- 2.1.2 Ένωση των αρτοποιών
- 2.1.3 Εκμάθηση και προώθηση του επαγγέλματος

Η καθημερινή ρουτίνα

- 2.2.1 Από τον πλανόδιο πωλητή στο κατάστημα
- 2.2.2 Πώς γίνεται η πώληση
- 2.2.3 Πώς γίνεται η επικοινωνία

Ψωμί, ψωμί, περισσότερο ψωμί

- 2.3.1 Βασικό ψωμί
- 2.3.2 Εμπλουτισμένο ψωμί
- 2.3.3 Ψωμί δίαιτας
- 2.3.4 Ψωμί και τροφοδοσία

3. ΚΑΙ ΤΟ ΨΩΜΙ ΓΙΝΕΤΑΙ ΚΕΡΑΣΜΑ

Το ψωμί γίνεται γλύκισμα

- 3.1.1 Υλικά για τη μεταμόρφωση
- 3.1.2 Ανάμιξη
- 3.1.3 Παρασκευάσματα τύπου Βιέννης

Γκουρμέ επιδόρπια

- 3.2.1 Εορταστικές τούρτες
- 3.2.2 Πίτες
- 3.2.3 Από τα μπισκότα στις βάφλες

Το γλύκισμα γίνεται ζαχαρωτό

- 3.3.1 Πάστα αμυγδάλου
- 3.3.2 Πάστα φρούτα
- 3.3.3 Τρώγοντας με τα μάτια μας

4. ΤΡΟΦΗ ΓΙΑ ΤΟ ΣΩΜΑ, ΤΡΟΦΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΨΥΧΗ

Από τη Γένεση στην Καινή Διαθήκη

- 4.1.1 Ψωμί και θρησκεία
- 4.1.2 Η εβραϊκή ιεροτελεστία
- 4.1.3 Για πάνω από 2000 χρόνια

Συνεργάτης στις θρησκευτικές γιορτές

- 4.2.1 Εορταστικό ψωμί
- 4.2.2 Οι γιορτές των Χριστουγέννων
- 4.2.3 Το Πάσχα

Από τη φιλανθρωπία στην προπαγάνδα

- 4.3.1 Φιλανθρωπία
- 4.3.2 Πόλεμος και ψωμί
- 4.3.3 Ψωμί και προπαγάνδα

Ανοικτή επιστολή...

...προς νέους θεματικούς

Η "Ανοικτή Επιστολή" είναι μία μόνιμη στήλη του περιοδικού μας, στην οποία παρουσιάζονται όλες οι χρήσιμες πληροφορίες για τον καταρτισμό μιας θεματικής συλλογής που φιλοδοξεί να εκτεθεί σε επίσημη εθνική έκθεση ή έκθεση FIP-FEPA, από την επιλογή του θέματος, του χαρτιού και του φιλοτελικού υλικού, μέχρι και την καλύτερη αισθητική της παρουσίαση.

Βελγικά μονόφυλλα τύπου "Publibel"

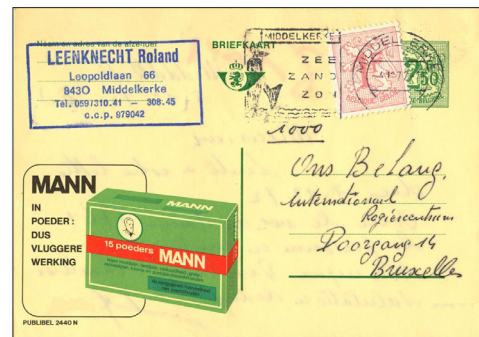
Τα διαφημιστικά μονόφυλλα, επίσημα ή ιδιωτικά, έχουν μεγάλο θεματικό ενδιαφέρον. Η ποικιλία τους είναι ανεξάντλητη και η χρησιμότητά τους μεγάλη. Διότι, εκτός από τη συνεισφορά τους στην αναγκαία -σύμφωνα με τους κανονισμούς- "ποικιλία υλικού" των εκθεσιακών σελίδων, σπάζουν την αισθητική μονοτονία των πολλών γραμματοσήμων, αλλά και καλύπτουν πολυάριθμα θέματα, πολλά από τα οποία δεν υποστηρίζονται από γραμματόσημα ή άλλο φιλοτελικό υλικό.

Ασφαλώς, από τα διασημότερα και πιο γνωστά διαφημιστικά μονόφυλλα είναι τα ονομαζόμενα Πυμπλιμπέλ (Publibels) του Βελγίου. Έχουν μείνει γνωστά με αυτό το όνομα, από το όνομα του βελγικού μονοπωλιακού πρακτορείου ταχυδρομικής διαφήμισης που τα παρήγε.

Εκτυπώνονταν σε λεπτό "καρτονέ" χαρτί των βελγικών ταχυδρομείων, πάντοτε στο πρόσθιο μέρος του μονόφυλλου και στις ίδιες διαστάσεις, με το έντυπο γραμματόσημο επάνω δεξιά και τη διαφήμιση κάτω αριστερά.

Έκαναν την εμφάνισή τους το 1933, με τα πρώτα περίπου 200 μονόφυλλα να είναι χωρίς αρίθμηση και όλες τις υπόλοιπες εκδόσεις αριθμημένες (η αρίθμηση βρίσκεται από κάτω και αριστερά από τη διαφήμιση, ή κάθετα, στο κάτω αριστερό μέρος της).

Η διαδικασία παραγωγής τους άρχισε με

την πολλαπλή εκτύπωση του διαφημιστικού κλισέ πάνω στο άκοπο φύλλο του χαρτονιού. Κατόπιν τυπωνόταν το γραμματόσημο και οι άλλες ενδείξεις, καθώς και η αρίθμηση. Τέλος, τα έκοβαν και τα έστελναν προς διάθεση στα ταχυδρομικά γραφεία που υποδείκνυε ο διαφημιζόμενος, ώστε το μήνυμά τους να προσελκύει τους κατοίκους της περιοχής όπου αυτός είχε την έδρα του.

Είναι τόσο μεγάλος ο αριθμός τους, ώστε μέχρι το τέλος του 1984 είχαν εκδοθεί 2790 διαφορετικά, ενώ, μέχρι την ημέρα που διακόπηκε η παραγωγή τους ξεπέρασαν τις 5000.

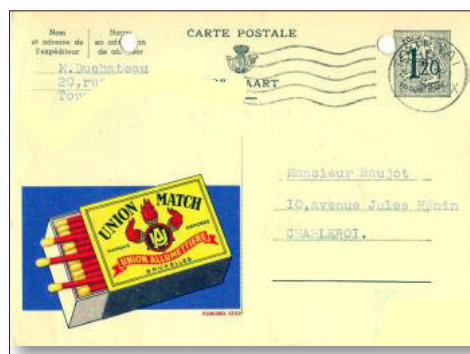
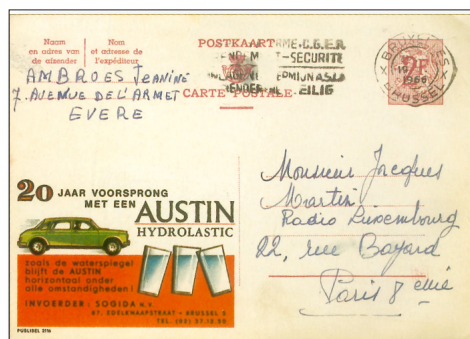
Το τέλος τους ήρθε όταν η τιμή του γραμματισμού για τις καρτ ποστάλ εξομοιώθηκε με αυτή της κλειστής επιστολής των 20 γραμμαρίων. Έκτοτε κανείς πια δεν τα προτιμούσε.

Εκτός από τα διαφημιστικά εταιρειών, επιχειρήσεων, προϊόντων κάθε λογής, υπηρεσιών κτλ., υπάρχει και μεγάλος αριθμός "τουριστικών" διαφημιστικών Publilabels με προορισμό το εξωτερικό. Αυτά έφεραν παραστάσεις από αξιοθέατα των πόλεων που διαφημιζόνταν και διαφορετικό ταχυδρομικό τέλος.

Σε ό,τι αφορά στη δυνατότητα της παρουσίασης αυτών των μονόφυλλων στις θεματικές συλλογές, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι πρόκειται για καθ' όλα "νόμιμο" υλικό. Παρά το γεγονός ότι έχουν παραγγελθεί από ιδιώτες, τόσο η διαδικασία παραγωγής τους, όπως προαναφέραμε, όσο και αυτή της διάθεσης (έγινε αποκλειστικά μέσω των ταχυδρομικών θυρίδων), τα καθιστά άριστα αξιοποιήσιμα.

Το ευχάριστο, κυρίως για τους νέους εκθέτες, είναι η -συνήθως- χαμηλή τιμή των Publilabels. Μπορεί κανείς να τα βρει από ένα έως μερικά ευρώ, χάρη στα μεγάλα τιράζ και στη μεγάλη τους κυκλοφορία.

Ακριβώς λόγω της ευρύτατης χρήσης τους, είναι από τα λίγα γνωστά μονόφυλλα που βρίσκονται εύκολα και ταχυδρομημένα.

Τεράστια η ποικιλία αυτών των μονόφυλλων. Καλύπτουν σχεδόν όλα τα θέματα και έχουν το προσόν να μην είναι ακριβά.

Μονόφυλλα Meghdoot της Ινδίας

"Μέγκντοστ", σημαίνει "σύννεφο-αγγελιοφόρος" και είναι ο τίτλος ενός σανσκρικού επικού ποιήματος που γράφτηκε μερικές εκατοντάδες χρόνια πριν από τον ποιητή και φιλόσοφο Καλιντάσα (5ος αι. μ.Χ). Είναι επίσης το όνομα βραβείου που απονέμεται κάθε χρόνο στους ταχυδρομικούς υπαλλήλους για τις ευδόκιμες υπηρεσίες τους προς τα ταχυδρομεία της Ινδίας.

Για να καταστήσουν φθηνότερη την αλληλογραφία, τα Ινδικά Ταχυδρομεία εισήγαγαν το 2002 ένα επιστολικό δελτάριο ονομαστικής αξίας 25 paisa, ποσό που αποτελούσε το μισό του κανονικού τέλους επιστολής εσωτερικού. Στο δελτάριο/μονόφυλλο αυτό δόθηκε το όνομα "Μέγκντοστ Επιστολικό Δελτάριο".

Το αριστερό μέρος αυτών των δελταρίων διατέθηκε για την εκτύπωση πολύχρωμων διαφημιστικών μηνυμάτων. Τα δελτάρια με την διαφήμιση κόστιζαν 2 ρουπίες, με ελάχιστη παραγγελία τα 100.000 τεμάχια. Η εκτύπωση γινόταν στο Υντεραμπάντ, από το Κρατικό Τυπογραφείο Ασφαλείας, και η διάθεσή τους μπορούσε να γίνει από οποιοδήποτε σημείο της χώρας, σύμφωνα με την επιθυμία του διαφημιζόμενου, ο οποίος είχε και την επιλογή της διαφημιστικής εικόνας. Ταυτόχρονα, όλες οι εκδόσεις μονόφυλλων Meghdoot, επιχειρήσεων, οργανισμών, οργανώσεων κτλ., τίθενται και στη διάθεση των φιλοτελιστών από οκτώ επιλεγμένα ταχυδρομικά γραφεία της Ινδίας, σε διαθέσιμη ποσότητα μικρότερη των 2000 αντιτύπων.

Από το 2003 η εκτύπωση των Meghdoot αποκεντρώθηκε. Σήμερα υπάρχουν 23 σημεία σε ολόκληρη τη χώρα όπου οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να κάνουν τις παραγγελίες τους.

Τα μονόφυλλα αυτά αποτελούν ένα ακόμα όμορφο, χαμηλού κόστους, φιλοτελικό αντικείμενο που προκάλεσε το ενδιαφέρον των απανταχού θεματικών. Ένα Meghdoot στη συλλογή μας αποδεικνύει γνώση και έρευνα.

Παντελής Λεούσης

Εξίσου πολλά θέματα καλύπτονται από τα ινδικά Meghdoot. Στα παραδείγματα έχωμε κινηματογράφο, μοτοσυκλέτα, αντληση νερού και ηλικιακή οικιακή ενέργεια. Είναι εξ'ίσου φθηνά όπως τα Publibel.

Οι καρτ ποστάλ μας θυμίζουν Επαγγέλματα... ...κάποτε, στη Γαλλία!

Ρακουσλλέκτης

Παλιατζήδες

"Σύγχρονος Ηρακλής"

Ακονιστής

Παγιδευτής μυγών

Υπαίθρια πωλήτρια καφέ

Πλυντής σκυλιών

Συλλέκτης αποσιγάρων

ΤΑ ΔΙΚΑ ΜΑΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑ ΣΑΣ ΝΕΑ!

Σεμινάρια Μεγάλης Κεφαλής Ερμή

Η Φιλοτελική Εταιρεία Αθηνών οργάνωσε τρία ακόμα φιλοτελικά σεμινάρια Μεγάλων Κεφαλών Ερμή. Πραγματοποιήθηκαν στο Εντευκτήριο της Εταιρείας στις 10, 17 και 24 Οκτωβρίου 2018 με ομιλητή τον Αθανάσιο Σπανό, εξειδικευμένο μελετητή του αντικειμένου.

Τα ενδιαφέροντα αυτά σεμινάρια παρακολούθησε πλήθος φιλοτελιστών.

ΝΟΤΟΣ 2021

Συνεχίζονται εντατικά οι προετοιμασίες για την φιλόδοξη και μεγαλεπήβολη Πανερωπαϊκή Έκθεση ΝΟΤΟΣ 2018, που όλοι περιμένουμε με ενθουσιασμό..

Επετειακή έκθεση στην Πάτρα

Η Φιλοτελική Εταιρεία Πατρών, γιορτάζοντας τα 75 χρόνια από την ίδρυσή της, οργάνωσε φιλοτελική έκθεση με τίτλο "Β' Αχαϊκή Έκθεση Γραμματοσήμου", η οποία πραγματοποιήθηκε από 1 έως 4 Δεκεμβρίου 2018 και φιλοξενήθηκε στο Επιμελητήριο Πατρών. Η έκθεση είχε ελεύθερο θέμα και ήταν μη συναγωνιστική.

Για την εκδήλωση της επετείου, η ΦΕΠ κυκλοφόρησε Εταιρικά Γραμματόσημα με θέματα από την πόλη της Πάτρας, το λογότυπο της ΦΕΠ και των 75 χρόνων από την ίδρυσή της, καθώς και σχετικούς εικονογραφημένους φακέλους.

Την ημέρα των εγκαινίων τα ΕΛΤΑ χρησιμοποιήσαν ειδική αναμνηστική σφραγίδα με θέμα την ανωτέρω επέτειο.

Στα εγκαίνια της όμορφης έκθεσης παρευρέθηκαν οι Π. Λεούσης και Ν. Μαλλούχος ως εκπρόσωποι της Ελληνικής Φιλοτελικής Ομοσπονδίας, οι Κ. Χαζάπης (ΕΦΕ) και Κ. Σαμανίδης (ΕΕΣΚΜ). Παρευρέθηκαν επίσης οι Ι. Ναβροζίδης και Π. Μπητόπου-

λος της Φ. Ε. Πιερίας, ο Ι. Σκαρμούτσος της Φ. Ε. Αργινίου, ο Γεώργιος Μόσχος, μέλος του ΔΣ του συλλόγου μας από τη Ναύπακτο, και άλλοι φιλοτελικοί παράγοντες και συλλέκτες.

Με ιδιαίτερη χαρά έγινε γνωστό ότι η ΦΕΠ αποφάσισε την επανέκδοση του γνωστού όμορφου περιοδικού της, με την προηγούμενη τόσο επιτυχημένη αλλά σύντομη διαδρομή. Ευχόμαστε καλή επιτυχία και μακροήμερευση.

Έκθεση στη Θεσσαλονίκη

Από 17 Δεκεμβρίου έως 20 Φεβρουαρίου οργανώθηκε στη Θεσσαλονίκη έκθεση γραμματοσήμου με τίτλο "Σελίδες Ταχυδρομμένης Ιστορίας", με εκθέτες τους γνωστούς φιλοτελιστές Γιώργο Θωμαρέη και Αλέξη Παπαδόπουλο. Η έκθεση στεγάστηκε στο Κέντρο Ιστορίας Θεσσαλονίκης και τελούσε υπό της αιγίδα του δημάρχου της πόλης Γιάννη Μπουτάρη.

Φιλοτελικά πένθη

Στις 12 Δεκεμβρίου 2018 έφυγε απ' τη ζωή πλήρης ημερών ο Φίλιππος Σμπόρος, τέως Πρόεδρος της Φ.Ε. Βόλου και ένα από τα παλαιότερα μέλη του Συλλόγου μας.

Ο εκλιπών υπηρέτησε με θέρμη τον ελληνικό φιλοτελισμό για περισσότερο από είκοσι χρόνια και ήταν αγαπητός σε όλους λόγω της πραότητας, γλυκύτητας και ευγένειας του χαρακτήρα του.

Ο Σύλλογός μας εκφράζει θερμά συλλυπητήρια στους οικείους του και στη φίλη Φ. Ε. Βόλου.

Φιλοτελική Εταιρεία Πιερίας

Η Φ. Ε. Πιερίας πραγματοποίησε στις 9 Δεκεμβρίου 2018 μία ακόμη επιτυχημένη "Μεγάλη Προσφορά Γραμματοσήμων και Συλλεκτικών Ειδών".

Θεματικές ομιλίες στη Νέα Φιλαδέλφεια

Μετά την επιτυχία που σημείωσαν δύο προηγούμενες θεματικές ομιλίες του Παντελή Λεούση που δόθηκαν στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Φιλαδέλφειας-Χαλκηδόνas τους πρώτους μήνες του 2018, το Παγκόσμιο Πολιτιστικό Ίδρυμα Ελληνισμού της Διασποράς του ίδιου Δήμου οργάνωσε πρόσφατα μία σειρά τριών ομιλιών με τον ίδιο ομιλητή, και με τίτλους και θέματα: *Η Ιστορία της Ελληνικής Μουσικής* (14/11/2018), *Η Γέννηση του Κινηματογράφου και η Αμερικανική του καταξίωση* (21/11/2018) και *Η Ιστορία του Ταγκό* (28/11/2018).

Οι ανωτέρω ομιλίες αποτελούσαν επανάληψη προηγούμενων που είχαν δοθεί στο Ταχυδρομικό και Φιλοτελικό Μουσείο της Αθήνας ή στην αίθουσα εκδηλώσεων της Εταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών, μέσα στα πλαίσια της ετήσιας γιορτής της κοπής της βασιλόπιτας που ο Σύλλογός μας οργανώνει κάθε χρόνο σε συνεργασία με το σύλλογο "Οι Φιλοτελιστές των Αθηνών".

Οι τρεις αυτές εκδηλώσεις διανθίστηκαν με την παρουσίαση τριών νέων τραγουδιών του ομιλητή, ένα από τα οποία έχει τίτλο *Στις χαμένες πατρίδες* και είναι αφιερωμένο στους απογόνους των Ελλήνων της μικρασιατικής Φιλαδέλφειας και Χαλκηδόνas, αλλά και της θρακικής Μαδύτου.

Τόσο οι ομιλίες όσο και το μουσικό μέρος των εκδηλώσεων προκάλεσαν το ενδιαφέρον του κοινού.

Υπενθυμίζεται ότι η ίδια αίθουσα του ΠΠΙΕΔ φιλοξένησε την φιλοτελική έκθεση ΜΑΞΙ-ΘΕΜΑ 2015 που διοργανώθηκε από το Σύλλογό μας από κοινού με την Ένωση Ελλήνων Συλλεκτών Καρτών Μάξιμουμ και σημείωσε ιδιαίτερη επιτυχία.

Οι θεματικές ομιλίες του Π. Λεούση σε αυτή τη φιλόξενη αίθουσα προβλέπεται ότι θα συνεχιστούν και το προσεχές έτος.

Από την παρουσίαση των τραγουδιών του Π. Λεούση με τη συνοδεία του γιου του, κιθαριστή Γιάννη Λεούση.

**ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΊΔΡΥΜΑ
ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ
ΔΗΜΟΥ ΝΕΑΣ ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΣ - ΝΕΑΣ ΧΑΛΚΗΔΟΝΑΣ**
Διακότιος 152 & Απαλίας 2, Νέα Φιλαδέλφεια | 2132049155-6 | ppied@dimosfx.gr | www.ppied-museumfx.gr

ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΜΟΣ

ΤΟΝ ΝΟΕΜΒΡΙΟ ΣΤΟ Π.Π.Ι.Ε.Δ.

**Ένας κύκλος ομιλιών
που έρχεται να συνδέσει
τον φιλοτελισμό
με τον Κινηματογράφο,
τη μουσική και άλλες τέχνες.**

Ομιλητής: Παντελής Λεούσης
Μουσικός - Πρόεδρος Ελληνικής Φιλοτελικής Ομοσπονδίας

Πρόγραμμα Ομιλιών

14/11/2018
Ιστορία της ελληνικής μουσικής

21/11/2018
Ιστορία του κινηματογράφου.
(Η γέννηση του κινηματογράφου και η Χολιγουντιανή καταξίωση)

28/11/2018
Ιστορία του ταγκό

Ώρα: 18.30
Ελεύθερη είσοδος

Πληροφορίες-Κρατήσεις: 213 20 49 155-6 | e-mail: ppied@dimosfx.gr

"Λαίδη Ισαβέλλα" Ο μεγαλύτερος υδραυλικός τροχός της Ευρώπης

Στις 3 Αυγούστου του 2004, το βρετανικό νησί Μαν γιόρτασε τα 150 χρόνια της "Λαίδης Ισαβέλλας", του μεγαλύτερου τροχού άντλησης νερού της Ευρώπης που κατασκευάστηκε μεταξύ 1850-1854, στο Laxey (ανατολική ακτή του νησιού Μαν).

Ονομάστηκε "Λέδη Ισαβέλλα" προς τιμήν της συζύγου του κυβερνήτη του νησιού της εποχής. Κατασκευαστής του ο Robert Casement, ένας ντόπιος ταλαντούχος μηχανικός. Ο τροχός σχεδιάστηκε για να αντλεί τα νερά των μεταλλείων του Laxey, που παρήγαν ψευδάργυρο, χαλκό, άργυρο και μέταλλευμα μολύβδου, σε βάθος περίπου 460 μέτρων.

Ο Casement χρησιμοποίησε έξυπνα τα φυσικά νερά των κοντινών ρεμάτων, οδηγώντας τα προς τον πύργο που γειτνιάζε με τον τροχό. Η δύναμη της βαρύτητας ωθούσε το νερό στην κορυφή του πύργου, από όπου έρεε επάνω στα ξύλινα πτερύγια του τροχού. Η περιστροφή του τροχού έδινε κίνηση σε μια μανιβέλα, η οποία, με τη σειρά της, έθετε σε λειτουργία μια μακρά ράβδο ώσης που σχηματιζόταν από πολλά στελέχη. Ένας κεκαμμένος βραχίονας μετέφερε την περιστροφική κίνηση σε παλινδρομική. Πίσω από τον τροχό υπήρχε μία μακρά σειρά από λευκά τόξα που χρησίμευαν για να υποστηρίξουν την ράβδο που μετέδιδε την κίνηση σε μια σειρά αντλιών του πηγαδιού. Ο τροχός περιστρεφόταν με περίπου τρεις στροφές το λεπτό. Η διάμετρός του είναι 22.10 μ. και το πλάτος του 1.83 μ. Εκτός από τα μηχανικά μέρη, εί-

ναι κατασκευασμένος κυρίως από ξύλο, με το πίσω μέρος του να προστατεύεται από ένα μεταλλικό κάλυμμα που εμπόδιζε τον αέρα να ωθεί το νερό έξω από τα πτερύγια. Ο άξονας ζυγίζει 10 τόνους και είναι από σφυρήλατο σίδηρο, έχει 5,20 μ. μήκος και 0,53 μ. διάμετρο.

Το ορυχείο του Laxey άκμασε στο δεύτερο μισό του 19ου αιώνα, όταν δούλευαν σ' αυτό περισσότερα από 500 άνδρες. Οι δραστηριότητές του σταμάτησαν το 1901, όταν ένα υπόγειο ποτάμι κατέκλυσε το ορυχείο. Μια νέα εταιρεία που δημιουργήθηκε το 1903, εγκατέστησε πρόσθετες αντλίες, αλλά έκλεισε το 1920, μετά από μια απεργία. Το 1920 ιδρύθηκε μια τρίτη εταιρεία, με κυβερνητική χρηματοδότηση. Τελικά, το ορυχείο έκλεισε οριστικά το 1929, καθώς τα κοιτάσματα εξαντλήθηκαν. Η "Λαίδη Ισαβέλλα" πέρασε στην ιδιοκτησία ντόπιου ιδιώτη, ο οποίος την έσωσε από τη φθορά του χρόνου, διατηρώντας την ως τουριστικό αξιοθέατο.

Το 1965 η "Λαίδη" πέρασε πάλι στην ιδιοκτησία του κράτους που την αναστήλωσε και από το 1989 την περιέλαβε στην εθνική κληρονομιά του Μαν. Σήμερα, οι τουρίστες μπορεί να ανεβαί-

νουν στην κορυφή του πύργου και στη γέφυρα που βρίσκεται πάνω από τον τροχό, θαυμάζοντας ταυτόχρονα τα διάσπαρτα κατάλοιπα των ορυχείων και το υπέροχο τοπίο της περιοχής.

A. T.

Έκδοση για τα 150 χρόνια της "Λαίδης Ισαβέλλας"

Ελληνικές συμμετοχές στην ΙΤΑΛΙΑ 2018

Η ιταλική εθνική έκθεση φιλοτελικής φιλολογίας με διεθνή συμμετοχή που διεξήχθη στη Βερόνα της Ιταλίας ήταν μία από τρεις φιλοτελικές εκθέσεις που φιλοξενήθηκαν στο αχανές εκθεσιακό κέντρο της πόλης του "Ρωμαίου και της Ιουλιέττας". Στο ίδιο κέντρο φιλοξενήθηκαν επίσης η Ιταλική Εθνική Έκθεση όλων των τάξεων και η διεθνής, επίσης όλων των τάξεων, με τίτλο "Ο Μεγάλος Πόλεμος", η οποία οργανώθηκε με την ευκαιρία των 100 χρόνων από τη λήξη του Α' Παγκοσμίου πολέμου.

Οι ελληνικές συμμετοχές Φιλοτελικής Φιλολογίας έλαβαν τις ακόλουθες βραβεύσεις:

Γιάννης Νταής: *Τα Ελληνικά Ταχυδρομικά Τέλη (1828-1875)*, Μεγάλο Χρυσό, 93

Γιάννης Νταής: *Τα Ιονικά Ταχυδρομικά Τέλη (1800-1864)*, Μεγάλο Χρυσό, 92

Μυρσίνη Βαρδοπούλου: *Ελληνικά Γραμματόσημα 1860-1960*.

Ιστορία, Ιδεολογία, Αισθητική, Μεγάλο Χρυσό, 91 (Συγχ.)

Ελληνική Φιλοτελική Εταιρεία: *Περιοδικό Φιλοτέλεια*, Μεγάλο Χρυσό, 90

Στέφανος Καλλιγιάς: *Εικοσάλεπτα Μεγάλης Κεφαλής Ερμού*, Χρυσό, 86 (Συγχ.)

Παντελής Λεούσης: *Εγχειρίδιο του θεματικού φιλοτελισμού*, Μεγάλο Επίχρυσο, 83

Πανελλήνιος Σύλλογος Θεματικού Φιλοτελισμού: *Μουσική, Θέατρο, Χορός*

στον Ελληνικό και Κυπριακό Φιλοτελισμό (Αγγλικά), Μεγάλο Επίχρυσο, 80

Φιλοτελική Εταιρεία Αθηνών: *Περιοδικό Το Γραμματόσημο*, Επίχρυσο, 75

Φιλοτελική Εταιρεία Λέσβου: *Περιοδικό Φιλοτελική Λέσβος*, Επίχρυσο, 75

Την VERONAFIL 2018 επισκέφτηκε ο Π. Λεούσης, ο οποίος, μαζί με τον Αντώνη Βιρβίλη που συμμετείχε στην κριτική επιτροπή, ήταν οι μόνες ελληνικές παρουσίες στην ανωτέρω έκθεση.

Ο χώρος όπου στεγάστηκε η Πανευρωπαϊκή Έκθεση Φιλοτελικής Φιλολογίας

Α. Βιρβίλης και Π. Λεούσης στο δείπνο των βραβεύσεων. Δεξιά οι Giancarlo Morolli (Πρόεδρος της Επιτροπής Κριτών) και Bruno-Crenato Salvaggi (Πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής) σε ένα ευχάριστο στιγμιότυπο με τον Π. Λεούση.

ΟΙ ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

α) ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΑ

ΕΛΛΑΔΑΣ

• Στις 9 Οκτωβρίου 2018 κυκλοφόρησε η 15η αναμνηστική σειρά γραμματοσήμων με τίτλο **"190 Χρόνια Ελληνικών Ταχυδρομείων"** αποτελούμενη από τέσσερα γραμματόσημα συνολικής ονομαστικής αξίας € 3.94, σε 500.000 πλήρεις σειρές. Κυκλοφόρησαν επίσης στις 10 Νοεμβρίου 10.000 επετειακά φυλλαράκια των 8 διπλών γραμματοσήμων διαφορετικής εκτύπωσης, προς € 7.88, καθώς και 5.000 διπλό ΦΠΗΚ προς € 6.10.

• Στις 23 Νοεμβρίου 2018 κυκλοφόρησε η 16η αναμνηστική σειρά γραμματοσήμων με τίτλο **"Χριστούγεννα 2018"** αποτελούμενη από τέσσερα γραμματόσημα συνολικής ονομαστικής αξίας € 3.14, σε 250.000 πλήρεις σειρές. Κυκλοφόρησαν επίσης 25.000 τευχίδια των δέκα αυτοκόλλητων γραμματοσήμων της κλάσης 0.72 και 5.000 της κλάσης 0.80, 4.000 διπλό ΦΠΗΚ προς € 5.00, και 500 απλά λευκά-ματα σειράς προς € 15.00, 1000 σελτ καρτών μάξιμουμ προς € 6.00 και 2.000 φύλλα προσωπικού γραμματοσήμου "Ο Αι Βασίλης διαβάζει παιδικά γράμματα" προς € 6.00 το φύλλο.

• Στις 30 Νοεμβρίου 2018 τα Ελληνικά Ταχυδρομεία κυκλοφόρησαν την 17η αναμνηστική σειρά-φεγιά με τίτλο "Ελληνικός Διαστημικός Οργανισμός", αποτελούμενη από ένα φεγιά ονομαστικής αξίας € 2.50, σε 15.000 αντίτυπα. Κυκλοφόρησαν επίσης 4.000 ΦΠΗΚ προς € 3.80, και 500 απλά λευκώματα σειράς προς € 15.00.

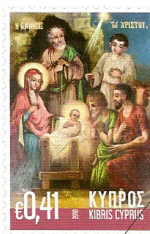
• Στις 9 Δεκεμβρίου 2018 κυκλοφόρησε η 17η αναμνηστική σειρά γραμματοσήμων με τον

τίτλο "150 Χρόνια Προεδρική Φρουρά" αποτελούμενη από πέντε γραμματόσημα συνολικής ονομαστικής αξίας € 3.35, σε 750.000 πλήρεις σειρές. Κυκλοφόρησαν επίσης 4.000 διπλοί ΦΠΗΚ προς € 5.30, 500 τυποποιημένες σειρές γραμματοσήμων προς € 7.00, 500 απλά λευκώματα σειράς προς € 15.00 και 1000 σετ καρτών Μάξιμουμ προς € 8.00 το σετ.

ΚΥΠΡΟΥ

• Στις 8 Νοεμβρίου 2018 κυκλοφόρησε νέα αναμνηστική σειρά με τίτλο "Χριστούγεννα 2018", σε δύο ενότητες, αποτελούμενη από 4 γραμματόσημα συνολικής ονομαστικής αξίας € 2.03, σε 95.000 πλήρεις σειρές (σε τρία φυλλαράκια των οκτώ). Κυκλοφόρησαν επίσης 2 X 5.000 ΦΠΗΚ προς € 1.02 και 2.55 αντίστοιχα, και άγνωστος αριθμός "καρτών μάξιμουμ" προς € 2.55.

β) ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΕΣ ΣΦΡΑΓΙΔΕΣ

ΕΛΛΑΔΑΣ

• Με την ευκαιρία της Επετείου των **100 χρόνων διπλωματικών σχέσεων Ελλάδας-Αιθιοπίας** και θεατρικής παράστασης του Εθνικού Θεάτρου της Αιθιοπίας με θέμα τη ζωή του Σωκράτη, χρησιμοποιήθηκε την 1η Οκτωβρίου η εικονιζόμενη αναμνηστική σφραγίδα.

• Με την ευκαιρία της Επετείου των **60 χρόνων από την ίδρυση του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών (ΕΣΕ)** χρησιμοποιήθηκε την 10η Οκτωβρίου η εικονιζόμενη αναμνηστική σφραγίδα.

• Με την ευκαιρία της Επετείου των **70 χρόνων από την Ενσωμάτωση της Δωδεκανήσου με την Ελλάδα** χρησιμοποιήθηκε στις 16 Νοεμβρίου η εικονιζόμενη αναμνηστική σφραγίδα.

• Με την ευκαιρία της Επετείου των **75 χρόνων της Φιλοτελικής Εταιρείας Πάτρας** χρησιμοποιήθηκε την 1η Δεκεμβρίου η εικονιζόμενη αναμνηστική σφραγίδα.

ΚΥΠΡΟΥ

β) ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΕΣ ΣΦΡΑΓΙΔΕΣ - ΣΥΝΘΗΜΑΤΑ

C8/2018. Με την ευκαιρία της 129ης Διεθνούς Έκθεσης "VERONAFIL 2018" που έγινε στην πόλη Βερόνα της Ιταλίας από 23 έως 25 Νοεμβρίου 2018, χρησιμοποιήθηκαν ίδια περίοδο η εικονιζόμενη αναμνηστική σφραγίδα στο χώρο της έκθεσης.

S6/2018. Με την ευκαιρία των εκδηλώσεων για την "Παγκόσμια Ημέρα Ταχυδρομείων" (9/10/2018) χρησιμοποιήθηκε από 2 έως 9 Οκτωβρίου 2018 το γνωστό επαναλαμβανόμενο κατ' έτος σύνθημα).

Από την "B' Αχαϊκή Έκθεση Γραμματοσήμου": Ορθιοί: Α. Λυμπεράτος (ΦΕ Πατρών), Κ. Χαζάπης (ΕΦΕ), Π. Μπητόπουλος (ΦΕ Πιερίας), Ν. Παπανικολάου (Γ.Γ. ΦΕ Πάτρας), Ι. Ναβροζίδης (Γ.Γ. ΦΕ Πιερίας), Γ. Μυλωνάς (εκθέτης), Ε. Καρράς (ΦΕ Αργινίου). Καθήμενοι: Λ. Βουτσινάς (Αντ/δος ΦΕ Πάτρας), Σ. Στασινόπουλος (Πρόεδρος ΦΕ Πάτρας), Π. Λεούσης (Προεδρος ΕΦΟ), Ν. Μαλλούχος (Αντ/δος ΕΦΟ), Ι. Σκαρμούτσος (Προεδρος ΦΕ Αργινίου), Χ. Δημάδης (ΦΕ Αργινίου), Κ. Σαμανίδης (ΓΓ ΕΕΣ Καρτών Μάξιμου).